

e-ISSN-2709-1805
p-ISSN-2709-1791

Scientific Journal

PROFESSIONAL ART EDUCATION

Volume 6 (1) 2025

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

e-ISSN-2709-1805

p-ISSN-2709-1791

Scientific Journal

PROFESSIONAL ART EDUCATION

Volume 6 (1)

2025

Professional Art Education
Scientific Journal
№6 (1) 2025

EDITOR IN CHIEF

Volodymyr Fomin, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

EDITORIAL BOARD:

Eva Zhatan, Doctor of Science, Professor, Faculty of Social Sciences, Institute of Pedagogy, University of Gdansk (Poland)

Luydma Peretyaga, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, rhythm teacher in kindergarten «Forest animals» (Poland)

Nataliya Bugaets, Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

Iryna Poluboyaryna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National University of Arts named after I.P. Kotlyarevsky (Ukraine)

Alla Rastrigina, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (Ukraine)

Tetyana Smirnova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National University of Arts named after I.P. Kotlyarevsky (Ukraine)

Alla Sokolova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

Mariya Kalashnik, Doctor of Arts, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

Tetyana Panyok, Candidate of Art History, PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Fine Arts Department, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

Viktoriya Tusheva, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

Kareryna Yuryeva, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine)

Natalia Zhytienova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical

University (Ukraine)

Founders: H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Department of Musical Art

Publisher: H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
street Alchevskykh 29, Kharkiv, Ukraine

Editorial office address:
lane Faninsky, 3, room 304, Kharkiv, Ukraine, 61166

Contact Information:

phone: +38 (098) 200-81-91;
+38 (066) 200-81-91

email: admin@arteducation.pro
site: https://arteducation.pro

State registration / Media identifier R30-02130, according to the decision of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting dated 12.28.2023 No. 1984

Certified by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 220 of February 21, 2024

Approved by Academic Council
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University protocol No. 6 from 22.05.2025

Signed for publication on
June 23, 2025

Format 60x84/8. Price is negotiable.
Circulation 100 copies

International representation and indexing of the journal:

Professional Art Education
Науковий журнал
№6 (1) 2025

Головний редактор: **Фомін В.В.**, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв Харківсько-го національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Україна)

Редакційна колегія:

Жатан Єва, доктор наук, професор факультету соціальних наук Інституту педагогіки Гданського університету (Польща)

Перетяга Л.Є., доктор педагогічних наук, професор, вихователь державного дошкільного закладу «Лесні звє-рята» (Польща)

Бугаєць Н.А., кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії Харківського національ-ного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Україна)

Полубоярина І.І., доктор педагогічних наук, професор кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (Україна)

Растригіна А.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри вокально-хорових дисциплін та методики музичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Во-лодимира Винниченка (Україна)

Смирнова Т.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри хорового диригування Харківського національ-ного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (Україна)

Соколова А.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Україна)

Калашник М.П., доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного мистецтва Харківського націо-нального педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Україна)

Паньок Т.В., доктор педагогічних наук, кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри обра-зотворчого мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Україна)

Тушева В.В., доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Україна)

Юр'єва К.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Україна)

Житеньова Н.В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дизайну Харківського національно-го педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Україна)

Засновники: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
кафедра музичного мистецтва

Видавець: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди;
вул. Алчевських 29, м. Харків, Україна

Адреса редакції:
пров. Фанінський, 3, к. 304,
м. Харків, Україна, 61166

Контактна інформація:
тел. +38 (098) 200-81-91;
+38 (066) 200-81-91
email admin@arteducation.pro
сайт https://arteducation.pro

Ідентифікатор медіа R30-02130, згідно з рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 28.12.2023 № 1984

Атестовано наказом Міністерства освіти і науки України № 220 від 21 лютого 2024 року

Затверджено та рекомендовано Вченою Радою ХНПУ імені Г.С. Сковороди
протокол № 6 від 22.05.2025 року

Підписано до друку редакційно-видавничою радою ХНПУ імені Г.С.Сковороди
23 червня 2025 року

Формат 60x84/8. Ум.-друк. арк. 7,4. Обл.-вид.арк.8,21.
Наклад 100 прим. Ціна договірна

Міжнародна представленість та індексація журналу:

ЗМІСТ

<i>Rastrygina Alla</i> <i>Klepar Maria</i> TRAINING FUTURE MUSIC ART TEACHERS TO USE ETHNIC-FAMILY TRADITIONS IN OVERCOMING WAR TRAUMA IN SCHOOL YOUTH	6
<i>Растрюгіна Алла</i> <i>Клепар Марія</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНО-РОДИННИХ ТРАДИЦІЙ У ПОДОЛАННІ ВІЙСЬКОВИХ ТРАВМ У ШКОЛЯРІВ	16
<i>Vasilyeva Оксана</i> THE ASMEOLOGICAL PARADIGM OF THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A CHORAL CONDUCTOR WITHIN THE SYSTEM OF ARTS EDUCATION	18
<i>Васильєва Оксана</i> АКМЕОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ХОРОВОГО ДИРИГЕНТА В СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	25
<i>Hryhorova Iarysa</i> <i>Kuratova Maria</i> APPLICATION OF DESIGN THINKING TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF AUTHORIAL TEXTURES FOR CONTEMPORARY FASHION	26
<i>Григорова Лариса</i> <i>Куратова Марія</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ У ПРОЄКТУВАННІ АВТОРСЬКИХ ФАКТУР ДЛЯ СУЧАСНОГО ОДЯГУ	36
<i>Kim Oleksandr</i> <i>Korchagina Ganna</i> SOUND AND COLOR SYNESTHESIA: IMPRESSIONISM IN THE MUSIC OF CLAUDE DEBUSSY AND ITS RELATIONSHIP WITH PAINTING	38
<i>Кім Олександр</i> <i>Корчагіна Ганна</i> СИНЕСТЕЗИЯ ЗВУКУ І КОЛЬОРУ: ІМПРЕСІОНІЗМ У МУЗИЦІ КЛОДА ДЕБЮСІ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК ІЗ ЖИВОПИСОМ	44
<i>Лугова Вікторія</i> <i>Левандовський Михайло</i> ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ФАХОВОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ	45
<i>Luhova Viktoriia</i> <i>Levandovskyi Mykhailo</i> FEATURES OF CREATING PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMING SOCIAL COMPETENCE IN THE CONDITIONS OF PROFESSIONAL MUSIC EDUCATION	53
<i>Паньок Тетяна</i> <i>Гриньова Валентинаа</i> МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	54
<i>Panyok Tetiana</i> <i>Grineva Valentyna</i> THE METHODOLOGY OF TEACHING FINE ARTS AS A FACTOR IN THE FORMATION OF ART AND PEDAGOGICAL EDUCATION IN UKRAINE IN THE EARLY 20TH CENTURY	66

<i>Tusheva Viktoriia</i> JUSTIFICATION OF THE ESSENCE OF PROFESSIONAL SELF-IMPROVEMENT IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF MUSICAL ARTTEACHER	68
<i>Тушева Вікторія</i> ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	80
<i>Кюпелі Алі Ертугрул</i> <i>Анварова Арзу</i> ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ТУРЕЧЧИНИ ..	82
<i>Küpelі Ali Ertuğrul</i> <i>Anvarova Arzu</i> COMPARATIVE STUDY OF VISUAL ARTS CURRICULA FOR SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE AND TURKEY.....	92
<i>Самулінас Станіслав</i> <i>Житеньова Наталя</i> ІННОВАЦІЇ В UI/UX-ДИЗАЙНІ ЯК КЛЮЧ ДО УСПІШНОГО ПРОСУВАННЯ ВЕБРЕСУРСІВ.....	93
<i>Samulinas Stanislav</i> <i>Zhytienova Natalya</i> SINNOVATION IN UI/UX DESIGN AS A KEY TO SUCCESSFUL PROMOTION OF WEB RESOURCES.....	106
<i>Shlenova Maryna</i> INSTAGRAM AS AN INNOVATIVE TOOL FOR PROFESSIONAL TRAINING IN LIBRARY, INFORMATION, AND ARCHIVAL STUDIES AT HIGHER TECHNICAL EDUCATION INSTITUTIONS	107
<i>Шленьова Марина</i> INSTAGRAM ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З БІБЛІОТЕЧНОЇ, ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	115
<i>Zhao Beibei</i> <i>Yuryeva Kateryna</i> DEVELOPING BASIC LITERACY AMONG CHINESE SCHOOLCHILDREN THROUGH ARTS EDUCATION INTEGRATION: A QUARTER-CENTURY REVIEW	116
<i>Чжао Бейбей</i> <i>Юр'єва Катерина</i> ФОРМУВАННЯ БАЗОВОЇ ГРАМОТНОСТІ КИТАЙСЬКИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАСАДАХ ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ МИСТЕЦТВ: ОГЛЯД ДОСЯГНЕНЬ ЗА ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ	132
<i>Чай Ліхуа</i> СПІВ ЯК ЗАСІБ МОВЛЕННЄВОЇ КОРЕКЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ КНР	133
<i>Chai Lihua</i> SINGING AS A MEANS OF SPEECH CORRECTION IN PREPARING PROSPECTIVE SPECIAL-EDUCATION TEACHERS IN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA.....	141

UDC: 378:[392:159.91]

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.01>

© **Rastrygina Alla**

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Art Education in Volodymyr Vynnychenko Centralukrainian State University

Kropyvnytskyi, Ukraine

email: rastrygina.alla@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4393-2831>

© **Klepar Maria**

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Pedagogy of Primary Education in Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University

Ivano-Frankivsk, Ukraine

email: mklepar10@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4923-8696>

TRAINING FUTURE MUSIC ART TEACHERS TO USE ETHNIC-FAMILY TRADITIONS IN OVERCOMING WAR TRAUMA IN SCHOOL YOUTH

The article considers the problem of training future music art teachers to use ethnic family traditions in overcoming war trauma in school youth. An analysis of modern scientific research in the field of ethno-pedagogy, art history and psychology is presented. The content and structure of training a specialist-musician capable of trauma-informed assistance through art to overcome post-traumatic psycho-emotional disorders in schoolchildren are analyzed. The main directions of training future music art teachers for trauma-informed assistance through ethnic-family traditions on pedagogical principles are identified. It is proven that the phenomenon under study works more effectively according to the cross-cutting principle, since it is integrated into the educational process at the content, methodological and practical levels. The possibilities of its effective use in art and pedagogical education are revealed.

The possibilities of using components of trauma-informed art in future professional activities by university students are outlined. The importance of creating safe environment for schoolchildren based on trust, mutual understanding, and art-communication interaction through ethnic-family traditions is emphasized.

Keywords: artistic-pedagogical education, trauma-informed care, ethnic- family traditions, university music students, art-communication interaction, mental health.

Problem statement and its connection with important scientific or practical tasks.

In the context of socio-humanitarian challenges in Ukraine caused by Russian military aggression, the problem of preserving mental health of schoolchildren is becoming of paramount importance. In this process, special attention is paid to the appeal to traditional resources of recovery, among which ethnic-family traditions occupy a leading place. Therefore, the focus of modern training of applicants for higher professional and pedagogical education is not

only the familiarization with ethnocultural and folklore heritage, but also the integration of ethnic and family heritage into the process of training teacher musicians of the ability to provide trauma-informed assistance through art in their future professional activities.

Such a statement of the problem makes it possible to apply in the system of artistic and pedagogical education new approaches to the theoretical and practical training of future specialist-musicians, related to the restoration and support of the psycho-emotional state

of schoolchildren in war and post-war times. Therefore, the professional activity of a modern teacher-musician should be aimed not only at the formation of the musical culture of schoolchildren, but also at the restoration and support of their mental health on the basis of trauma-informed assistance through art and ethnic-family traditions as well.

This is confirmed by domestic and foreign scientists research that each culture has its own unique ways of experiencing pain, loss and stress, which are often an important tool for preserving a person's psycho-emotional integrity. And the deepest emotional impact on schoolchildren is the art directly related to family rituals, folk songs, epics, legends and fairy tales, music of the family circle, which often have a therapeutic effect. They reflect hope, renewal, connection with past generations and help schoolchildren who have survived the war to restore a sense of stability and support, as well as provide emotional relief through empathy.

Therefore, we consider the preparation of future music art teachers to use ethnic and family traditions in overcoming the trauma of war to be a relevant and socially significant theoretical and practical task.

Analysis of major research and publications.

Recent years have been marked by a growing scientific interest among researchers in the role of national ethnocultural heritage and, in particular, ethnic-family traditions in conditions of social upheavals and military challenges. The works of G. Lozko (2011), I. Kolyada (2011), L. Ryban (2022) trace the idea of restoring traditional family rituals as the basis for the formation of national identity and spiritual self-healing. The authors emphasize that it is musical practices, songs, rituals, and family music-making that are capable of creating the space of emotional security for a child in crisis circumstances. The latest publications that touch on the topic of using ethnic-family traditions in art and pedagogical education deserve special attention.

Significant in this direction is the work of N. Sulaeva, who in her research reveals the role of ethnic components in the formation of the spiritual world of a future music art teacher. The author emphasizes that the family song tradition should be included in the practical block of educational

and professional programs for applicants for higher education in arts sphere (Sulayeva, 2025). Lu Baowen emphasizes the need to integrate ethnic and music history material into the process of training a music art teacher, because it is precisely such knowledge and understanding that allow a future specialist to identify himself as a bearer of cultural and family heritage (Lu Baowen, 2021).

The importance of ethnic-family traditions as a therapeutic tool is discussed in the works of S. Bassa, where the idea of restoring the child's psyche through ritual family forms of musical communication is traced. The author proves the effectiveness of family music-making as a means of compensating for emotional destruction in children who suffered from the war (Bassa, 2025). Nabok M. (2020) raises the problem of forming professional readiness for teaching Ukrainian folklore as a component of art therapy in schools. Her publications focus on the fact that knowledge of ethnic-family musical traditions is a key component of the content of professional training (Nabok, 2020).

In the context of the problem stated in the article, works that highlight the role of trauma-informed assistance through art in restoring the psycho-emotional state of children affected by war, deserve special attention. For example, Nigel Osborne, a professor at the University of Edinburgh, a composer and a world-renowned specialist in overcoming war trauma through art and communication, whose author's methodology is based on practical experience working in hot spots around the world, proves that involving children in music related to their ethnocultural background significantly contributes to reducing the level of stress, anxiety, and isolation (Osborne, 2023). Similar conclusions are drawn by Henry Redwood (2024) and Darren Abraxas (2024), who point to the need to use ritual song and family traditions in working with traumatized adolescents.

A significant contribution to the above-mentioned issues is the work of Yu. Nikolaevska (2023), who explores trauma-informed support through art in educational environment. The author focuses on the pedagogical potential of family songs as a factor of emotional stabilization and self-expression.

A modest contribution of the authors of the article to the study of this problem is a number

of publications related to art-communication interaction in overcoming war trauma and restoring mental health of people of Ukraine. In particular, regarding the value foundations of art communications in art and pedagogical education (Rastrygina, 2023); art and communication interaction of future teacher-musicians with children to restore their psycho-emotional state (Rastrygina, 2024); trauma-informed art as a spiritual ecosystem for restoring mental health of the Ukrainians and the organizational principles of preparing future teacher-musicians for trauma-informed care through art (Rastrygina, 2024); musical and creative potential of extracurricular activities of higher education students in acquiring the ability to provide trauma-informed care (Klepar, 2024), folk song traditions in the development of spirituality of future teachers (Klepar, 2017); features of using ethnocultural traditions to overcome war trauma in schoolchildren.

Therefore, the authors emphasize the importance of family musical experience, which preserves ethnic memory and contributes to the psychoemotional recovery of children, and proves that preparing future teacher musicians for art-communication interaction through art, including ethnic-family traditions, increases their empathetic and facilitating ability to overcome war trauma in school youth.

At the same time, in the above-mentioned studies (both domestic and foreign), the problem of using ethnic-family traditions as a means of trauma-informed assistance in overcoming war traumas among schoolchildren is not sufficiently researched. In particular, G. Lozko (2011) and I. Kolyada (2011) emphasize the importance of family rituals in the formation of national identity, but their works are of the general cultural nature and do not contain specific pedagogical mechanisms of trauma-informed assistance. The same applies to the works of L. Ruban, who focuses on the family song tradition, but does not consider it as a resource in overcoming war traumas (Ruban, 2022).

In the studies of N. Osborne (2023), G. Redwood (25.05.2024), D. Abraxas (2024), despite high level and density of scientific and humanitarian content, there is no focus on the Ukrainian ethnic-family context as a means of trauma-informed care. The conclusions of

foreign scientists are universal and therefore require adaptation to domestic educational practice. Publications by Y. Nikolaevska, which directly relate to trauma-informed pedagogy in generalized reading, nevertheless prove that trauma-informed care is based on the principles of empathy, trust, understanding of the cultural context and individual experience of each person (Nikolayevs'ka, Andrushchenko, Pryhunkova, 2023).

Previous publications of the authors of this article, although they correspond to the topic stated in the article, are, nevertheless, aimed at somewhat different perspective of its presenting. In particular, the concept of trauma-informed art as a spiritual ecosystem supporting the mental health of students and the existential value of Ukrainian ethnocultural heritage were revealed (Rastrygina, 2024); the significance of lullabies, ritual songs, and family narratives in the formation of spiritual and moral values of schoolchildren and the empathic competence of the teacher was substantiated (Klepar, 2017).

Thus, the analysis of scientific literature in recent years indicates at intensification of research in the field of professional art education with an emphasis on ethnic-kinship musical practices. However, the focus of this article is on identifying the possibilities of using ethnic-kinship traditions in the training of future teachers of music art as a means of trauma-informed assistance through art to school youth in overcoming war trauma.

Formulation of the goals and objectives of the article. Given the above, the purpose of the article is to present the possibilities of using ethnic and family traditions in the training of future teachers of music art as a means of trauma-informed assistance to young students in overcoming war trauma. To achieve the goal, a number of tasks are provided. Namely: a thorough analysis of the modern scientific discourse on trauma-informed care through art and the use of ethnic-family traditions in the training of future teacher-musicians; disclosure of ethnic-family traditions as a means that works on a cross-cutting principle and is integrated into the educational process at different levels: content, methodological and practical; highlighting methodological techniques that determine the effectiveness of using ethnic-family traditions in the preparation

of a future teacher-musician for trauma-informed care through ethnic-family traditions; outlining promising areas of further scientific research on the problem under study.

Presentation of the main material. We consider the application of ethnic-family traditions in the preparation of music art teachers for trauma-informed care as a means that contains a number of pedagogical opportunities, in particular, available means, knowledge, understandings and methods of action that are used to achieve the goal set in the article and their effective application in future professional activities. Such a resource works as a cross-cutting principle that is integrated into the educational process at different levels: content, methodological and practical. The systematic nature of this approach ensures the integrity of the training of a specialist-musician who is able to act in war and post-war times to overcome post-traumatic stress disorders in children.

To use ethnic-family traditions as an effective professionally directed means, first of all, it is important to develop their artistic and educational content that reflects the richness of the family musical heritage. This is not only about mastering authentic folklore material (lullabies, ritual, calendar-ritual songs, family instrumental traditions), but also about realizing their art-therapeutic effect. That is, student musicians must learn to interpret these types of ethnic-family traditions not as archaic elements, but as living mechanisms for restoring the internal balance and psycho-emotional stability of children.

Secondly, the use of ethnic-family traditions in working with children requires mastering modern art-therapeutic, digital and event technologies and methods as components of trauma-informed care through art-communication interaction. This involves the inclusion in the educational process of special modules aimed at developing art-communication competencies in the field of empathetic listening, recognizing the emotional state of the child, and using musical practices to relieve psycho-emotional tension. Thus, ethnic-family traditions become not just a topic of the lesson, but a means of art-communication interaction on pedagogical principles.

The third important component is the creation of a safe educational environment in which students can test their own projects aimed at the

psycho-emotional recovery of schoolchildren. These can be integrated forms of work: joint family holidays, evening parties, folklore workshops prepared by students in cooperation with children and their parents. Such intensive art-educational events, where all participants actively participate in the process of their implementation, allow future specialists to apply the knowledge and methods of action acquired by them in trauma-informed care through art-communication interaction. It is important that such events carry not only an entertainment function, but also an art-therapeutic one. In this case, an emotional connection with the traditions of one's family is recreated, evoking the image of the family home of many generations as a place of protection and love.

Note that during such events, the students are to master the skills of diagnosing the condition of schoolchildren: their emotional state, need for support, sensitivity to the emotional changes of each child, and creating a space of trust and open communication (Nikolayevs'ka, Andrushchenko, Pryhunkova, 2023).

No less important is the reflective component of preparing students for a meeting with schoolchildren, when it is necessary to record and rethink the acquired experience of applying ethnic-family traditions in working with children. These can be diaries of pedagogical and art-therapeutic practice, oral reflections at seminars, inter subjects' discussions with teachers and group mates, etc. Reflexivity forms the ability to self-correct, ethically comprehend pedagogical action, and also contributes to the internal growth of a specialist (Rastrygina, 2024).

Thus, the combination of diagnostic, educational-creative and reflective practices create the basis for high-quality professional training of a music art teacher for trauma-informed care through ethnic-family traditions.

The application of ethnic and family traditions in the professional activities of a music art teacher should be developed not only at the level of general cultural training, but primarily in the form of art-therapeutic pedagogical practice aimed at specific interaction with a school audience in a state of post-traumatic stress.

Models that combine emotional and figurative understanding of family heritage with creative reflection in a safe school environment are

particularly effective. One example of such work is the implementation of an interdisciplinary integrated course «Family Song Heritage and Musical Creativity» within the framework of the variable component of artistic and pedagogical education. Within the framework of such a course, schoolchildren not only get acquainted with the genre diversity of family music (lullabies, laudatory, wedding, funeral songs), but also work on their own family musical research: they record the songs of their grandparents, create booklets, audio and video archives, present family song traditions during «family music evenings» at school, etc.

Another example is the technology of the «musical family tree». Each student works on creating his own musical portrait of the family: finds songs that were performed in his family at important moments in life (birth, wedding, farewell), describes their meaning, compares them with local traditions. The teacher-musician acts as a moderator of the process, helps to find a musical form for the presentation, forms an appropriate emotionally safe atmosphere. According to educators, this form of activity activates the child's internal connection with family values and helps restore internal support (Baoven, 2021).

Another promising direction is the use of ethnic and family song heritage within the framework of the work of school vocal and folklore groups. Here, the art-communication emphasis shifts to collective performance, which forms in schoolchildren not only the skills of ensemble singing, but also collective support, trust, and a common emotional field. Songs are selected taking into account the regional origin of students and the emotional context (lullabies - to create security, freckles - to activate life resources, harvest songs - for a sense of completion and gratitude).

Methodologically justified is also the holding of «family song workshops», within the framework of which the students and their parents jointly prepare and present family musical numbers. These can be evenings «My Grandmother's Song», «My Parents' Wedding», «Lullaby from Childhood». Such a format is extremely valuable in view of the art-therapeutic power of family interaction: it activates memory, creates a space of trust, allows the child to see parents in a new, valuable role (Lozko, 2011).

The launching of a permanent active media project «Living Family Song» at the school deserves special attention. It involves the creation of a digital archive of family musical heritage, in which each child preserves his or her own piece of cultural memory. Materials (audio and video recordings of songs, performance histories, photos of performers) are posted on the school website, social networks, or YouTube channel. The creation of such an archive is not only an educational but also a socio-psychological act of preserving family identity. The phased implementation of practices for involving schoolchildren in ethnic-family musical heritage involves taking into account several methodological principles: integrity, emotional security, cultural identification, and individualization.

Special attention deserves the methodological support for the implementation of ethnic-family traditions in musical and pedagogical education, the content of which requires updating on the basis of a trauma-informed approach. This involves the creation of educational and methodological complexes that include audiovisual samples of authentic ethnic-family folklore, interpretive exercises, adapted scenarios of traditional actions, the practice of creating one's own art projects based on family songs, rituals, etc. Such materials should take into account the age and psychological characteristics of children who have experienced traumatic experiences and contribute to their safe inclusion in the educational process.

An important component of the methodological toolkit is the development of pedagogical cases and educational situations that model interaction with students in conditions of post-traumatic stress disorder. For example, the use of a lullaby as a calming exercise, the creation of individual «musical diaries» by the schoolchildren, the integration of elements of family rituals into the scenarios of school holidays. Such forms contribute to the formation of future teachers' experience of art-communication interaction as a resource for restoring the psycho-emotional state and supporting the mental health of students.

It is also advisable to include into the educational and vocational program the educational components focused on the theory and practice of trauma-informed care through art, art communications in secondary education

institutions through art and music therapy, digital technologies and events. This allows students to acquire not only professionally oriented competencies, but also to master the possibilities of their application in the context of ethnic and family traditions. As well as to extrapolate their elements into their own family experience, which is important for the development of empathy and reflection in future music teachers.

As practice shows, the most effective in this aspect are narrative methods: compiling family stories through music, reconstructing family song traditions, discussing musical memories in small groups. Thus, art-communication training, which integrates ethnic-family traditions in the context of trauma-informed action, appears not only as a professional duty, but also as a cultural and spiritual mission of a modern music teacher, which expands the boundaries of his or her professional activity.

The effectiveness of training for the use of ethnic-family traditions as an effective tool largely depends on the personal involvement of students in the art-communication artistic environment. An important tool in this context is field ethnographic practices, in particular folklore expeditions, meetings with bearers of song family traditions, participation in live folk performances. It is such activities that allow not only to immerse themselves in the source of ethnic-family traditions, but also to realize their importance as a resource for internal integrity and support in crisis situations. As evidenced by the results of our international projects implemented within the framework of cooperation between Ukrainian and British universities (Rastrygina, 2023), such a form of work contributes to a deeper students' understanding of the role of national culture and family-ethnic traditions, including in overcoming war traumas through art-communication interaction.

Special attention should be paid to the development of indicators of students' readiness to use ethnic-family traditions in their future professional activities to overcome war traumas in schoolchildren. Such indicators include: the ability to creatively interpret ethnic-family material; the level of empathetic interaction with a child; the formation of skills in modeling art-communicative situations; the ability to adapt traditional forms to the modern educational context. These

parameters can be used when assessing the results of art-communication practice and students' academic achievements within the framework of certificate programs in trauma-informed care through art-communication interaction, which are implemented at the V. Vynnychenko Central State University for bachelor's and master's degree applicants in the specialty «Musical Art».

A particularly important professional resource for training student musicians is the ability to engage in art-communication interaction based on dialogue with a child in order to build trust, understanding, recognition and a sense of their inner experience, which is practiced during practical training work with a school audience. In this context, it is appropriate to use methods of non-violent communication, art conversation, elements of music therapy interviewing, which allow the future teacher-musician to act not only as a translator of knowledge, but also to be a facilitator of the child's emotional stabilization. Such means are especially in demand in situations when schoolchildren cannot verbalize their experiences, but are able to express them through musical improvisation, rhythm, intonation, and ritual form.

An innovative direction in the acquisition by students-musicians the ability to provide trauma-informed care through ethnic-family traditions can be the development of integrated courses that combine elements of music pedagogy, trauma pedagogy, ethnic psychology and art therapy. An example is the educational course «Music of the Family: Art-Communication Aspects», in which theoretical material (history, functions, genres of family folklore) is combined with the practice of creating events, art albums, and interactive event scenarios for children who have experienced post-traumatic stress. Such courses serve as a platform for creative search, development of an individual style of trauma-informed care through art and contribute to the development of students' motivation to preserve and transform traditional ethnic-family culture as a means of trauma-informed care.

It should be noted that the use of ethnic and family traditions as a means of trauma-informed care also requires the development of stress resistance in future music teachers themselves. Therefore, students should receive not only tools

for influencing others, but also acquire the ability to maintain their own motivation and emotional self-preservation in difficult and uncertain conditions. To this end, educational components related to trauma-informed care through art should include trainings using supervisory practices, as well as create reflective groups where students can process their own experiences and prepare for work on trauma-informed care for schoolchildren.

In addition, in expanding the potential of training musicians for trauma-informed care through ethnic-family traditions, it makes sense to create thematic laboratories, pedagogical workshops, and creative studios in which students develop, test, and implement original methods for using ethnic-family traditions in working with children. These platforms should function not only as a space for practical work, but also as a center for art-communication interaction with communities, families, and cultural and artistic centers, ensuring continuity between academic training and the real needs of the community.

The outlined possibilities of acquiring the ability to provide trauma-informed care through the use of ethnic-family traditions in working with children who have experienced war trauma in the process of training future teachers of music art involve interdisciplinarity, practice-orientees, spiritual and cultural reflection, and emotional empathy. And their implementation is possible provided that educational standards are updated, innovative approaches are supported by the leadership of higher education institutions, and students are actively involved in the creative rethinking of ethnic-family traditions in the format of art-communication interaction.

Therefore, we believe that ethnic-family traditions are an effective means of trauma-informed assistance to children with psycho-emotional disorders and contribute to the restoration of their mental health. This requires rethinking the role of trauma-informed art in the structure of the educational process of higher education institutions as a whole. Since, in our opinion, in conditions of war and in post-war times, trauma-informed art should function as a full-fledged component of educational and professional programs not only in the training of future teachers of musical art, but also in the

training of future teachers of other pedagogical specialties of an artistic profile. Since it is ethnic-family traditions, being the carrier of stabilizing meanings, rhythms and images, can become the basis for the creation of a new scientific direction: trauma-informed artistic and pedagogical education.

In the context of presenting the possibilities of using ethnic-family traditions as a means of trauma-informed assistance to schoolchildren, attention should be focused on the importance of inter-university cooperation. Involving teachers from other regions, partner universities, and participating in international projects contributes to the exchange of experience and improving the quality of training for trauma-informed assistance through art.

For example, within the framework of cooperation in the international programs «Art and Communications» and «Trauma-informed Assistance through Art», such training models were tested that include elements of national folklore in combination with innovative art-pedagogical methods (Osborne, 2023; Nikolaevskaya, 2023; Rastrygina, 2024). Such projects lead to the creation of a transnational trauma pedagogy of memory, in which ethnocultural and ethnic-family traditions, among others, are considered as a factor in restoring human mental health in the international humanitarian dimension.

Conclusions. Thus, in the process of achieving the goal set in the article, we came to the conclusion that the problem of using ethnic-family traditions in the preparation of a future music art teacher for trauma-informed assistance to schoolchildren still remains open to scientific research. This allowed us to consider the phenomenon under study as one that works on a cross-cutting principle and is integrated into the educational process at the content, methodological and practical levels and to reveal the possibilities of its effective use in artistic and pedagogical education.

Prospects. We see prospects for further research in the development of variable curricula, practical cases, and educational and methodological materials for the further development of the ability to provide trauma-informed care through art and the formation of art-communication competencies in future music teachers.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Abrahams, D. (2024). *What is trauma-informed art?* <https://youtu.be/KZefQpuKhKE?si=8QW-v4EiPH3P1eXk>
- Klepar, M. (2017). Folk-song tradition in the development of individual spirituality. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. Kropyvnyts'kyi. P. 114-116. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_152_26
- Nabok, M. (2020). Teaching Ukrainian Folk Dumas at University: Analysis in Context of intercultural Communication. *Advanced Education*. 7 (16), 4–8. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.184554>
- Osborne N. (2025). *Music for healing: trauma-informed approaches in arts education*. <https://artherapyforce.com.ua/project/najdzhel-osborn-v-ukrayini/>
- Osborne, N. (2023). Music for children in zones of conflict and post-conflict: A psychobiological approach. <https://surl.li/ogzmbtr>
- Redwood, H. (25.05.2024). *Participatory and creative approaches to community development*. <https://youtu.be/w2nv9fWh-bo?si=YJ1zSISsgDgNW0mK>
- Sweeney, A., Clement, S., Filson, B., & Kennedy, A. (2016). Trauma-informed mental healthcare in the UK: What is it and how can we further its development? *Mental Health Review Journal*, 21(3), 174–192. <https://doi.org/10.1108/MHRJ-01-2015-0006>
- Басца, С. (2025). Взаємозв'язок музикотерапії та стресостійкості підлітків у воєнний час. *Простір арт-терапії: вектори зцілення у часі війни* (Матеріали XXI Міжнародної конференції), Чернівці, С. 15–22. <https://surl.li/tqyfat>
- Клепар, М. (2024). Синергетичний підхід в музично-творчій діяльності особистості. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький. Вип. 215. С. 60–64 <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-215-60-64>
- Коляда, І. (2011). Інтелектуальна еліта та формування етносоціальної свідомості українців у другій половині XIX ст. *Питання історії України*. Т. 14. С. 55–60. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Piu_2011_14_15
- Лозко, Н. (2011). *Українське народознавство*. Вид. 5-те, зі змін. та допов. – Тернопіль: Мандрівець, 512 с. <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0005720>
- Лу, Баовень. (2021). Особливості етнокультурної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті*. Випуск 3. С. 297–299 <https://surl.li/eijggo>
- Ніколаєвська, Ю., Андрущенко, В., Пригункова, О., & Сагателян, Т. (2023). «Art Sense»: досвід організації арт-терапевтичного центру в Харкові. *Мистецтво у кризові періоди: навчання і терапія*. Львів. ЛНУ ім. І. Франка, С. 12–15 <https://surl.li/smgczr>
- Растригіна, А. (2023). Арт комунікації в системі підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва. *Мистецтво у кризові періоди: навчання і терапія*. Art in times of crisis: teaching and therapy (с. 23–27). Львівський національний університет імені Івана Франка. <https://surl.li/rxxujr>
- Растригіна, А. (2024). Підготовка майбутніх педагогів-музикантів до травмоінформованої допомоги через арт-комунікації. *Сучасна освіта в Україні : особливості розвитку в умовах воєнного стану та повоєнні перспективи: колективна монографія* (с. 73–92). Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна. <https://goo.su/tdgT1>
- Растригіна, А. (2024). Травмоінформоване мистецтво як духовна ек

REFERENCES

- Abrahams, D. (2024). What is trauma-informed art? <https://youtu.be/KZefQpuKhKE?si=8QW-v4EiPH3P1eXk>
- Bassa, S. (2025). Vzayemozv'yazok muzykoterapiyi ta stresostiykosti pidlitkiv u voyennyi chas.[The relationship between music therapy and stress resistance of adolescents in wartime]. Prostir artterapiyi: vektory ztsilennya u chasy viyny (Materialy XXI Mizhnarodnoyi konferentsiyi), Chernivtsi, 2025, s. 15–22. <https://surl.li/tqyfai> [in Ukrainian]
- Kennedy, A., Sweeney, A., Clement, S., Filson, B. (2016). Trauma-informed mental healthcare in the UK: what is it and how can we further its development? *Mental Health Review Journal*. 21(3), P. 174–192. <https://psycnet.apa.org/record/2016-46670-002>
- Klepar, M. (2017). Folk-song tradition in the development of individual spirituality. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky. Kropyvnyts'kyi*. P. 114-116. Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_152_26 [in English]
- Klepar, M. (2024). Synerhetychnyy pidkhid v muzychno-tvorchiy diyal'nosti osobystosti. [Synergetic approach in musical and creative activity of the individual]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky. Kropyvnyts'kyi.. Вип. 215. S. 60-64*. Access mode: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-215-60-64> [in Ukrainian]
- Kolyada, I. (2011). Intel'ektual'na elita ta formuvannya etnosotsial'noyi svidomosti ukraintsiv u druhiy polovyni XIX st.[Intellectual elite and the formation of ethnosocial consciousness of Ukrainians in the second half of the 19th century]. *Pytannya istoriyi Ukrainy*. 2011. T. 14. S. 55-60. Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Piu_2011_14_15 [in Ukrainian]
- Lozko, H. (2011). *Ukrayins'ke narodoznnavstvo [Ukrainian Ethnology]* Halyna Lozko. Vyd. 5-te, zi zmin. ta dopov. – Ternopil': Mandrivets'.512 s. Access mode: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0005720> [in Ukrainian]
- Lu, Baoven'. (2021). Osoblyvosti etnokul'turnoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva. [Peculiarities of ethnocultural training of future teachers of music]. *Dukhovno-intelektual'ne vykhovannya i navchannya molodi v XXI stolitti. Vypusk 3. S. 297-299*. Access mode: <https://surl.li/eijggo> [in Ukrainian]
- Nabok, M. (2020). Teaching Ukrainian Folk Dumas at University: Analysis in Context of intercultural Communication. *Advanced Education*. 7 (16), 4–8. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.184554> [in English]
- Nikolayevs'ka, YU., Andrushchenko, V., Pryhunkova O. (2023). “Art Sense”: Dosvid orhanizatsiyi art-terapevtychnoho tsentru v Kharkovi [“Art Sense”: Experience in organizing an art therapy center in Kharkiv]. *Mystetstvo u kryzovi periody: navchannya i terapiya. L'viv. LNU im. I. Franka. S. 12-15* <https://surl.li/smgczr> [in Ukrainian]
- Osborne N. (2025). Music for healing: trauma-informed approaches in arts education. <https://artherapyforce.com.ua/project/najdzhel-osborn-v-ukrayini/> [in English]
- Osborne, N. (2023). Music for children in zones of conflict and post-conflict: A psychobiological approach. <https://surl.li/ogzmbr> [in English]
- Rastrygina, A. (2023). Art komunikatsiyi v systemi pidhotovky maybutnikh vchyteliv muzychnoho mystetstva. [Art communication in the system of training future teachers of music]. *Mystetstvo u kryzovi periody: navchannya i terapiya. L'viv. LNU im. I. Franka. S. 23–27*. Access mode: <https://surl.li/rxxujr> [in Ukrainian]
- Rastrygina, A. (2024). Travmoinformovane mystetstvo yak dukhovna ekosystema vidnovlennya mental'noho zdorov'ya ukraintsiv [Trauma-informed art as a spiritual ecosystem for restoring the mental health of Ukrainians]. *Osnovni tsili stratehiyi staloho rozvytku: problemy ta perspektyvy. S.314-316. L'viv's'kyi natsional'nyy universytet imeni Ivana Franka*. Access mode: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/24912/1/140.pdf> [in Ukrainian]
- Rastrygina, A. (2024). Pidhotovka maybutnikh pedahohiv-muzykantiv do travmoinformovanoyi dopomohy cherez art-komunikatsiyi [Preparing future music teachers for trauma-informed care through

- art communication]. *Suchasna osvita v Ukraini: osoblyvosti rozvytku v umovakh voyennoho stanu ta povoyenni perspektyvy: kolektyvna monohrafiya. S.73–92. Tsentral'noukrayins'kyi derzhavnyy universytet imeni Volodymyra Vynnychenka. Kropyvnyts'kyi. Ukrayina*. Access mode: <https://goo.su/tdgT1> [in Ukrainian]
- Redwood, H. (25.05.2024). Participatory and creative approaches to community development. <https://youtu.be/w2nv9fWh-bo?si=YJ1zSlSgDgNW0mK> [in English]
- Ruban, L. (2022). Rol' kolyskovoyi pisni u dukhovnomu vykhovanni dytyny. [The role of a lullaby in the spiritual education of a child]. *Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk. Vyp. 55, tom 2*. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-49> [in Ukrainian].
- Sulayeva, N. (2025). *Ukrayins'ka narodna pisnya v systemi pidhotovky maybutnikh vchyteliv muzyky. [Ukrainian folk song in the system of training future music teachers]. Vytoky pedahohichnoyi maysternosti*. <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2025.35.331175> [in Ukrainian].

Надійшла до редакції / Received: 04.04.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.01>

© **Растригіна Алла**

доктор педагогічних наук, професор кафедри мистецької освіти Центрально-українського державного університету імені Володимира Винниченка, Кривий Ріг, Україна
email: rastrygina.alla@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4393-2831>

© **Клепар Марія**

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна
email: mklepar10@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4923-8696>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНО-РОДИННИХ ТРАДИЦІЙ У ПОДОЛАННІ ВІЙСЬКОВИХ ТРАВМ У ШКОЛЯРІВ

У статті представлено можливості використання етнічно-родинних традицій у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до травмоінформованої допомоги учнівській молоді через арт-комунікаційну взаємодію.

Методи та методологія. Представлено нові підходи до теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців-музикантів, пов'язані з відновленням та підтримкою ментального здоров'я школярів засобами мистецтва й зокрема, через застосування етнічно-родинних традицій; розкрито можливості етнічно-родинних традицій як засобу, що працює за наскрізним принципом та інтегрований у освітній процес на різних рівнях: змістовному, методологічному та практичному; виокремлено низку технологій і методів, що визначають ефективність застосування етнічно-родинних традицій у підготовці майбутнього вчителя-музиканта до травмоінформованої допомоги школярам.

Наукова новизна полягає у визначенні основних напрямків підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до травмоінформованої допомоги учнівській молоді через етнічно-родинні традиції на засадах арт-комунікаційної взаємодії.

Результати. Проаналізовано зміст і структуру підготовки фахівця-музиканта, здатного до травмоінформованої допомоги через мистецтво для подолання посттравматичних психоемоційних розладів у школярів. Ефективність запропонованого підходу зумовлена системністю застосування етнічно-родинних традицій в опануванні як автентичного фольклорного матеріалу (колискових, обрядових, календарно-обрядових пісень, сімейних інструментальних традицій), так і реалізацію сучасних арт-терапевтичних, цифрових та івент-технологій і методів як складових травмоінформованої допомоги через арт-комунікаційну взаємодію (розпізнавання емоційного стану дитини та використання музичних практик для зняття психоемоційної напруги).

Одним із складників травмоінформованої допомоги через мистецтво школярам визначено створення безпечного освітнього середовища, в якому студенти разом з дітьми можуть апробувати власні проекти, спрямовані на психоемоційне відновлення школярів через інтегровані форми роботи: спільні сімейні свята, вечори, фольклорні майстер-класи, підготовлені студентами у співпраці з дітьми та їхніми батьками.

Висновки і перспективи. Проблема використання етнічно-родинних традицій у підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва до травмоінформованої допомоги школярам все ще залишається відкритою для наукових досліджень.

Доведено, що досліджуване явище працює ефективніше за наскрізним принципом, оскільки

ки інтегровано в освітній процес на змістовному, методологічному та практичному рівнях. Розкрито можливості його ефективного використання в мистецько-педагогічній освіті.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у розробці та впровадженні у підготовку фахівців мистецького профілю варіативних навчальних програм, практичних кейсів та навчально-методичних матеріалів задля розвитку у них здатності до травмоінформованої допомоги через мистецтво та відновлення і підтримки ментального здоров'я школярів у майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: мистецько-педагогічна освіта, травмоінформована допомога, етнічно-родинні традиції, студенти-музиканти ЗВО, арт-комунікаційна взаємодія, ментальне здоров'я.

UDC: 378.22:78.087.68

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.02>

© Vasilyeva Oksana

Candidate of pedagogical sciences, associate professor of the department of musical art, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Kharkiv, Ukraine

email: oksana.vasylieva@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-8918-4357>

THE ACMEOLOGICAL PARADIGM OF THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A CHORAL CONDUCTOR WITHIN THE SYSTEM OF ARTS EDUCATION

The purpose of the article is to determine the specifics of implementing the acmeological paradigm in the professional development of a choral conductor within the system of music and arts education. The study reveals the acmeological potential of conductor and choral training, outlines the pedagogical conditions that ensure professional growth, and substantiates the interdisciplinary nature of conductor's education. The article provides a comprehensive characterization of the acmeological approach as a methodological basis for achieving artistic and pedagogical excellence. The main components of choral conductor's professional mastery are identified as technical precision, emotional expressiveness, and interpretive depth. The study highlights the importance of developing pedagogical intuition, cultural competence, and professional tact, which define the quality of the conductor's interaction with student choirs and educational collectives. Particular attention is given to the formation of a holistic artistic personality, capable of cultural and educational leadership and scientific initiative. It is argued that the integration of musicology, pedagogy, psychology, and cultural studies ensures effective preparation of conductors for creative, instructional, and community-oriented activity. The research results justify the need to align the content of conductor-choral disciplines with the acmeological principles of lifelong professional and personal development.

Keywords: acmeological approach, professional development, choral conductor, arts education, pedagogical competence.

Problem statement and its connection with important scientific or practical tasks.

In contemporary conditions of the integration of Ukrainian art education into the European and global educational and cultural space, the issue of professional development of specialists, particularly choral conductors, who are capable not only of a high level of artistic and creative activity but also of pedagogical influence, leadership, and the preservation and transmission of national and professional traditions, gains particular relevance. A modern conductor-choirmaster must demonstrate a high level of personal maturity, artistic leadership, reflectivity, and creativity – characteristics that are key within the framework of the acmeological approach.

There is a need for a systemic re-evaluation of the training of a choral conductor as a personality capable of self-development, reaching professional «acme» throughout life, which is especially important in light of new challenges of our time. The acmeological paradigm allows for the integration of pedagogical, psychological, and artistic dimensions, defining the conditions, factors, and dynamics of the choirmaster's professional mastery growth.

Analysis of basic research and publications.

The state of scientific development concerning the professional development of a choral conductor within the acmeological paradigm is defined by a series of contemporary scientific and methodological approaches. Collectively, these

approaches form a holistic understanding of the multifaceted nature of this process.

In light of the chosen research theme, publications by O. Batovska (2020), N. Bielik (2021), Y. Bondar (2021), I. Shatova (2021), T. Smyrnova (2021), and H. Shpak (2021) are particularly significant. These works are devoted to studying professional formation through personality, focusing on the analysis of individual growth trajectories of choral conductors, their creative paths, and pedagogical contributions. Among the prominent figures explored are Zh. Kosynskyi, S. Kryzhanivskyi, Yu. Kulyk, H. Lioznov, V. Palkin, and K. Pigrov. Furthermore, I. Shatova (2021), Y. Bondar (2021), and H. Shpak (2021) examine pedagogical continuity, specifically the traditions of choral schools that ensure the ongoing acmeological development.

The challenges of developing a choral conductor from the perspective of the competency-based approach, emphasizing the formation of a modern specialist capable of interpersonal interaction, leadership, and pedagogical influence, are reflected in the works of Ya. Kyrylenko (2021), N. Mykhailova (2024), and L. Shumska (2020). Methodological foundations and educational approaches, encompassing the development of methods and technologies for conductor training, are covered in the works of A. Martyniuk (2020), A. Hryshyna, and L. Shumska (2020). The axiological vector, which highlights the significance of spiritual and ethical values, moral principles, and worldview culture in a choirmaster's professional activity, is revealed in publications by H. Shpak (2021) and V. Lysenko (2021).

Despite numerous studies dedicated to the development of conductor-choral education, questions regarding the acmeological dimension of a conductor's professional development in the context of art education remain insufficiently explored. Specifically, aspects such as the mechanisms for achieving «professional peak», the manifestations of leadership qualities in conducting activities, and the interrelation between pedagogical reflection and performance experience require further theoretical conceptualization.

The article goals and objectives formulation.

The purpose of the article is to substantiate the acmeological paradigm as a conceptual basis for the professional formation and creative self-

realization of a choral conductor within the context of modern art education.

Presentation of the main material. The acmeological paradigm is a key approach to understanding and optimizing an individual's professional development, particularly in such a specific and multifaceted field as choral conducting. It focuses on the attainment of acme – the highest point of professional and personal excellence. In the monograph «Theory and Practice of Professional Acmeology», the authors argue that acmeology is not merely a theoretical concept but an effective tool for achieving individual and collective peaks in one's profession (Voznyuk, Dubaseniuk, 2020).

Elaborating on the essence of the acmeological approach, researchers O. Ognevnyuk and M. Hladkova emphasize that acmeology enables us to view professional development as a continuous process of self-improvement. This path involves not only the accumulation of knowledge and experience but also the formation of unique professional competencies (Ognevyuk, Hladkova, 2019).

For a choral conductor working within the system of arts education, this means not only mastering technical skills but also striving for excellence, creative self-realization, and pedagogical mastery. From this perspective, modern arts education-specifically in the domain of choral conducting-possesses, as A. Hryshyna notes, a necessary source-critical component. This underscores the need for a deep study of theoretical foundations and historical experience to ensure effective professional growth and the development of distinctive competencies that empower the conductor to elevate the performance level of the ensemble (Hryshyna, 2021).

The professional development of a choral conductor within the acmeological paradigm is inextricably linked with the formation and continuous enhancement of their competencies. Ya. Kyrylenko emphasizes the transformation of a conductor-choirmaster's pedagogical competencies in response to contemporary challenges. This points to the dynamic nature of the profession and the necessity of ongoing adaptation to new demands (Kyrylenko, 2021).

Shumska L. examines the technology of developing professional competencies in future choral conductors through a systemic-integrative

approach. This means that the formation of mastery occurs not in isolation but comprehensively, taking into account the interrelation of all aspects of professional activity. These, according to the researcher, include: Musical-theoretical (deep knowledge in the field of music), Performative (work with the choir, interpretation, conducting technique), Pedagogical (teaching, motivation, organization of the educational process), Creative (innovative solutions, original ideas, artistic taste), and Personal (leadership, communication, emotional intelligence, resilience) (Shumska, 2020).

The acmeological dimension of a choral conductor's performing mastery is a multidimensional process, centered on the pursuit of acme – the highest level of performing excellence. This entails not only flawless command of conducting techniques – from delicate baton work and clear gesture articulation to masterful choir management in complex metrorhythmic and tempo structures. A fundamental aspect of the acmeological approach is the development of the conductor's emotional intelligence, which allows for deep immersion in the score, understanding the composer's intent, and authentically conveying the musical work's emotional content. This also includes the ability for insightful interpretation – not merely reproducing the notes, but creating a unique, personally colored artistic image that resonates with listeners.

Achieving acme in performing activity correlates with principles like continuous self-development, which involves ongoing study of new choral literature, analysis of various performing traditions, and expanding one's own interpretive capabilities. This is supported by research into conducting and choral schools, particularly the phenomenon of Yu. Kulyk (Smyrnova, 2021), and the study of the historical and stylistic foundations of the Odesa choral tradition (Shatova, 2021), where the continuity of spiritual, ethical, and performance traditions, as seen with K. Pigrov and S. Kryzhanivskyi, played a significant role (Shpak, 2021). Purposefulness in achieving mastery is manifested in methodical work on refining the conducting apparatus, the vocal-choral apparatus of the choir, and the acoustic characteristics of the ensemble, as discussed in works dedicated to the methodology of P. Muravskyi's work (Lysenko,

2021). The conductor's creative initiative is realized through seeking new interpretive solutions, unconventional programs, and non-standard approaches to the rehearsal process. This initiative is inextricably linked with leadership qualities, which are a key component of a conductor-choirmaster's professional activity (Mykhailova, 2024). The study of the path to professional heights of masters like V. Palkin (Bielik, 2021), as well as the analysis of professional choral performance and education in Ukraine (Bondar, 2021), confirm that acmeological self-realization in performance is a permanent process of self-improvement, leading to the achievement of the highest standards of choral art.

In the field of a choral conductor's pedagogical activity, the acmeological paradigm focuses on the formation of pedagogical mastery as the ability to effectively transmit knowledge and skills, inspire students toward professional growth, and develop their creative potential. Among the key acme-characteristics of the conductor-pedagogue is pedagogical intuition, which allows for the quick and accurate assessment of students' psychological states, individual traits, and the most effective methods of influence. This intuition is harmoniously complemented by cultural competence, which ensures a profound understanding of choral music within the context of world culture and the ability to convey it meaningfully. Equally important is pedagogical tact, which facilitates the establishment of trusting relationships with students and ensures effective interaction during the learning process.

Strategies of the acmeological approach in training future choral conductors involve encouraging their independence in learning and fostering creative initiative in conducting, arranging, and composition. It also includes the development of a stable internal motivation for professional improvement. Such approaches are reflected in the pedagogical principles of prominent conductors. In particular, the experience of V. Palkin (Batovska, 2020) is valuable for the formation of future professionals, demonstrating the practical application of acmeological principles. The importance of a systemic approach to the cultivation of mastery is also thoroughly emphasized in the research by A. Martyniuk on the choral-conducting pedagogy of S. Prokopov, which

developed within the artistic and educational space of the Kharkiv region (Martyniuk, 2020). A vivid example of the holistic formation of a conductor's personality is presented in the artistic and educational legacy of Anatolii Avdiievskyi (Artistic and Educational Horizons of Anatolii Avdiievskyi's Work, 2017), who, in his aesthetic-pedagogical principles, advocated for harmony with the times. His approach emphasized teaching musical art as the foundation of personal development and reflected the pedagogical orientation of his public activity.

Contemporary pedagogy also actively integrates historical and stylistic foundations, including the in-depth study of the Odesa choral tradition (Shatova, 2021), which enables the effective synthesis of past experience with modern methodologies. Thus, a conductor's pedagogical acme is revealed in their ability to cultivate not only skilled performers but also creatively thinking, initiative-driven, and independent musicians, who possess the potential for continuous professional development and self-realization in the dynamic world of choral art.

The professional self-realization of a choral conductor as an educator occurs through active cultural and educational engagement aimed at promoting choral culture, shaping aesthetic tastes, and raising the general level of musical literacy among a broad audience. The acmeological approach in this field involves effective interaction with various social groups and the use of diverse formats of music education: from concert-lectures and interactive masterclasses to the development of comprehensive educational programs for different age groups. The formation of aesthetic taste and intellectual culture through music education requires the conductor-educator not only to possess deep knowledge, high performance skills, and teaching methodology, but also to demonstrate strong communication abilities, empathy, and the capacity to inspire listeners, awakening their interest in choral art.

Acme in this role lies in the ability to significantly influence the cultural development of society, attract new audiences to choral art, and build an educated, engaged, and active choral community. It is important to note that educational activity is rooted in rich experience and traditions, as confirmed by numerous studies.

In this context, V. Lysenko analyzes the unique choral methodology of Pavlo Muravskyi, which serves as a vivid example of the acmeological approach to the development of a conductor's professional mastery (Lysenko, 2021). His in-depth methodological work, aimed at nurturing conscious and highly qualified performers, simultaneously served as a tool of enlightenment, since it was through high-quality and inspired performance that choral music became accessible and appealing to the general public.

The educational mission of the conductor is also reflected in the work of A. Avdiievskyi, whose legacy establishes the axiological foundation of conductor training. His approach went beyond professional instruction to include a deep conviction that music education is fundamental to personal development. Avdiievskyi viewed choral art as a powerful tool for shaping not only qualified musicians but also harmoniously developed, spiritually enriched members of society. His educational mission was to convey the beauty and depth of choral music to the wider public, broadening their horizons and cultivating aesthetic taste through active pedagogical and civic engagement.

The foundation of the conductor's educational mission – aimed at spreading choral culture and shaping the audience's aesthetic taste – is built upon decades of historical experience and well-established traditions. The research of I. Shatova on the Odesa choral tradition, particularly the work of H. Lioznov, highlights the key role of regional schools in developing educational approaches that nurtured not only musicians but also engaged audiences in the arts (Shatova, 2021). The analysis by Ye. Bondar of choral performance and education in early 20th-century Ukraine, including the activities of Zh. Kosynskyi, underscores the extensive educational work that connected the conductor's mastery with his role as a cultural leader (Bondar, 2021). Furthermore, H. Shpak explores the continuity of the spiritual-ethical and performance traditions of the Odesa choral school through the examples of K. Pihrov and S. Kryzhanivskyi, illustrating how the value-based core of the art was transmitted and became the foundation for educational efforts. These studies affirm the deep roots and diversity of educational initiatives, which constitute the basis for achieving

acme in this significant field (Shpak, 2021).

Conclusions. Thus, the acmeological paradigm serves as a theoretical and methodological foundation for the holistic comprehension and effective support of the professional development of a choral conductor within the context of contemporary arts education. It is oriented toward achieving both professional and personal excellence (acme), which implies a harmonious integration of technical, pedagogical, creative, emotional, and personal mastery. Based on the analysis of current research, it can be stated that the professional growth of a conductor-educator is a continuous process of self-improvement that encompasses not only the acquisition of professional knowledge and skills but also the development of pedagogical intuition, cultural competence, creative initiative, and leadership qualities. Therefore, the acmeological approach to the training of future choral conductors aims at shaping a multidimensional professional identity, enabling the specialist to act not only as a performer or educator but also as a cultural leader capable of influencing the aesthetic development of society and preserving and enhancing the traditions of choral art.

Prospects for Further Research. The further exploration of the acmeological paradigm in the context of the professional development of choral conductors holds considerable potential. It is important to deepen the study of individual trajectories toward achieving acme, taking into account psychological and sociocultural factors.

A pressing task is the development of diagnostic tools for assessing the level of acmeological maturity of conductors at various stages of their careers. Equally promising is research into the impact of digital technologies and new media on teaching methodologies and the conductor's educational outreach. There is also a need to expand interdisciplinary connections by integrating acmeology with cognitive psychology, neuro-pedagogy, and art studies.

The investigation of acmeological aspects of leadership in the art of conducting and their influence on the formation of choral ensembles is likewise a priority direction. Finally, the systematization and generalization of best international practices of the acmeological approach in conducting education will open new horizons for improving the system of arts education in Ukraine.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Батовська О.М. (2021). Педагогічні настанови В. С. Палкіна. *Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики*. ХНУМ імені І.П. Котляревського, 9–11 <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/903>
- Белік, Н. А. (2021). В'ячеслав Палкін: шлях до професійної вершини. *Аспекти історичного музикознавства*, XXIII, 125-143 <https://aspekty.kh.ua/aspekty23.pdf>
- Бондар, Є. М. (2021). Діалог з корифеєм: Жорж Хрисанфович Косинський. *Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги*. Астропринт, 430–440
- Вознюк, О. В., Дубасенюк, О. А., Костюшко, Ю. О., Осадчук, Н. П., & Сидорчук, Н. Г. (2020). *Теорія і практика професійної акмеології: монографія*. Вид-во ПП «Свро-Волинь».
- Гришина А. (2021). Сучасна диригентсько-хорова освіта майбутніх фахівців: джерелознавчий аспект. *Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики*. ХНУМ імені І.П. Котляревського, 91–93. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/903>
- Кириленко, Я. (2021). Трансформація педагогічних компетентностей диригента-хормейстера: виклики сьогодення. *Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики* (матеріали V всеукраїнської науково-практичної конференції), 43–45. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/903>
- Лисенко, В. В. (2021). Методика роботи з хором Павла Муравського: деякі особливості формування професійної майстерності диригента. *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство, 44, 66–72. <http://dx.doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235318>
- Мартинюк, А. К. (2020). Диригентсько-хорова педагогіка Сергія Прокопова в мистець-

ко-освітньому просторі Харківщини. *Український педагогічний журнал*, 3, 104–109. <https://surli.cc/ihfssy>

Мистецько-освітні обрії творчості Анатолія Авдієвського. (2017). Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. <https://surl.li/bqvaxa>

Михайлова, Н. (2024). Лідерські якості як складова професійної діяльності диригента-хормейстера. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. ХНУМ ім. І. П. Котляревського, вип. 70, 47–59.

Огнев'юк, В. О., Гладкова, В. М., & Фруктова, Я. С. (Ред.). (2019). *Фундаментальна акмеологія – наука XXI століття: монографія*. Інтерсервіс.

Смирнова, Т. А. (2021). Кулик Юрій Іванович як феномен диригентсько-хорової школи Харкова. *Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики: матеріали V всеукраїнської науково-практичної конференції*, 14–16. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/903>

Шатова, І. О. (2021). Історичні та стильові основи Одеської хорової традиції: монографія. Астропринт.

Шпак, Г. С. (2021). К. Пігров і С. Крижанівський: до питання про наступність духовно-етичних і виконавських традицій одеської хорової школи. *Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги*, 371–376. Астропринт.

Шумська, Л. Ю. (2020). *Технологія розвитку фахових компетентностей майбутніх диригентів хору: системно-інтегративний підхід*. <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2020-4-3>

REFERENCES

- Batovska, O. M. (2021). Pedagogical guidelines of V. S. Palkin. *Diryhents'ko-khorova osvita: sintez teoriyi ta praktyky* [Conducting and Choral Education: Synthesis of Theory and Practice] (pp. 9–11). HNUM imeni I.P. Kotlyarevskoho. <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/903> [in Ukrainian]
- Bielik, N. A. (2021). Vyacheslav Palkin: The path to professional heights. *Aspekty istorychnoho muzykoznavstva* [Aspects of Historical Musicology], XXIII, 125-143. <https://aspekty.kh.ua/aspekty23.pdf> [in Ukrainian]
- Bondar, Ye. M. (2021). Dialogue with a luminary: Georges Khrysanfovych Kosynskyi. *Odes'ka khorova shkola: metodychni zasady, tvorchy portrety, nevypadkovi dialohy* [Odesa Choral School: Methodological Foundations, Creative Portraits, Accidental Dialogues] (pp. 430–440). Astroprint [in Ukrainian]
- Voznyuk, O. V., Dubaseniuk, O. A., Kostiusko, Yu. O., Osadchuk, N. P., & Sydorchuk, N. H. (2020). *Teoriya i praktyka profesiynoyi akmeolohiyi: monohrafiya* [Theory and Practice of Professional Acmeology: Monograph]. Vyd-vo PP «Yevro-Volyn» [in Ukrainian]
- Hryshyna, A. (2021). Modern

Journal], 3, 104–109. <https://surli.cc/ihfssy> [in Ukrainian]

Mystets'ko-osvitni obriyi tvorchosti Anatoliya Avdiyevs'koho [Artistic and Educational Horizons of Anatoliy Avdiyevsky's Creativity]. (2017). Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova. <https://surl.li/bqvaxa> [in Ukrainian]

Mykhailova, N. (2024). Leadership qualities as a component of a conductor-choirmaster's professional activity. Problemy vzayemodiyi mystetstva, pedahohiky ta teorii i praktyky osvity [Problems of Interaction between Art, Pedagogy, and Theory and Practice of Education] (Vol. 70, pp. 47–59). HNUM im. I. P. Kotlyarevskoho [in Ukrainian]

Ohnev'yuk, V. O., Hladkova, V. M., & Fraktova, Ya. S. (Eds.). (2019). Fundamental'na akmeolohiya – nauka XXI stolittya: monohrafiya [Fundamental Acmeology – Science of the XXI Century: Monograph]. Interservis [in Ukrainian]

Smyrnova, T. A. (2021). Kulyk Yuriy Ivanovych as a phenomenon of the Kharkiv conducting and choral school. Dyrhents'ko-khorova osvita: sintez teorii ta praktyky: materialy V vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi [Conducting and Choral Education: Synthesis of Theory and Practice: Materials of the V All-Ukrainian Scientific and Practical Conference] (pp. 14–16). <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/903> [in Ukrainian]

Shatova, I. O. (2021). Istorychni ta stylovi osnovy Odes'koyi khorovoyi tradytsiyi: monohrafiya [Historical and Stylistic Foundations of the Odesa Choral Tradition: Monograph]. Astroprint [in Ukrainian]

Shpak, H. S. (2021). K. Pihrov and S. Kryzhanivskyi: On the question of the continuity of spiritual, ethical, and performing traditions of the Odesa choral school. Odes'ka khorova shkola: metodychni zasady, tvorchi portrety, nevypadkovi dialohy [Odesa Choral School: Methodological Foundations, Creative Portraits, Accidental Dialogues] (pp. 371–376). Astroprint [in Ukrainian]

Shumska, L. Yu. (2020). Technology of developing professional competencies of future choir conductors: A systematic-integrative approach. <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2020-4-3> [in Ukrainian]

Надійшла до редакції / Received: 10.04.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.02>

© **Васильєва Оксана**

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музичного мистецтва, ХНПУ
імені Г.С.Сковороди
Харків, Україна
email: oksana.vasylieva@hnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8918-4357>

АКМЕОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ХОРОВОГО ДИРИГЕНТА В СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Мета статті полягає в обґрунтуванні акмеологічної парадигми як концептуальної основи професійного становлення та творчої самореалізації хорового диригента в умовах сучасної мистецької освіти. Основна увага зосереджена на виявленні потенціалу акмеології як інтегративної галузі знань, що спрямована на дослідження механізмів досягнення вершин професійної майстерності, особистісної зрілості та педагогічної інтуїції майбутніх хормейстерів.

Методологія. Методологічну основу дослідження становлять системно-діяльнісний, аксіологічний, акмеологічний, культурологічний та когнітивний підходи. Використано загальнонаукові методи: аналіз, синтез, класифікацію, узагальнення, а також прогностичні та емпіричні методи, зокрема спостереження за професійною діяльністю диригентів, аналіз навчальних програм і репертуарів.

Наукова новизна. У дослідженні конкретизовано характеристику акмеологічного підходу як концептуальної основи професійного становлення хорового диригента, що охоплює інтеграцію особистісного, діяльнісного та культурного вимірів фахової підготовки. На відміну від традиційних психологічних або педагогічних моделей, акмеологічний підхід розглядається як система, зорієнтована на досягнення індивідом вищого рівня професійної самореалізації, що ґрунтується на поєднанні внутрішньої мотивації, художнього мислення, педагогічного чуття та морально-етичних переконань.

Результати. Виокремлено акмеологічні характеристики виконавської майстерності: технічна досконалість, емоційна виразність, інтерпретаційна глибина. Розкрито акмеологічний зміст педагогічної інтуїції, культурної компетентності та професійної складової.

Обґрунтовано значення міждисциплінарного підходу (поєднання музикознавства, психології, педагогіки, акмеології, культурології) як чинника формування цілісної особистості хормейстера, здатної не лише до високого рівня виконавської діяльності, але й до науково-дослідницької роботи, мистецького продюсування, культурно-просвітницької ініціативи в різних соціокультурних середовищах.

Висновки. У ході дослідження доведено, що акмеологічна стратегія професійної підготовки диригента дозволяє сформулювати рефлексивну, творчу, соціально відповідальну особистість, здатну до педагогічного лідерства й самовдосконалення. Акмеологічна парадигма відкриває нові можливості для гармонізації освітнього процесу в мистецькій вищій школі, сприяючи формуванню високопрофесійних хормейстерів нового покоління.

Ключові слова: акмеологічний підхід, професійний розвиток, хоровий диригент, мистецька освіта, педагогічна компетентність.

UDC: 7.04:687.01]:005

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.03>

© **Hryhorova larysa**

Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor of the Department of Design, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Kharkiv, Ukraine

email: l.grygorova@hnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8990-8861>

© **Kuratova Maria**

Assistant Professor of the Department of Design, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Kharkiv, Ukraine

email: m.kuratova@hnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1821-574X>

APPLICATION OF DESIGN THINKING TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF AUTHORIAL TEXTURES FOR CONTEMPORARY FASHION

The article examines current issues related to the development and implementation of design concepts based on design thinking methodology, digital design technologies, and the collection and analysis of data on signature textures. The stages of design thinking for the creation of fashion items are analyzed, in which texture becomes one of the main means of artistic expression, most clearly reflecting the features of structure and surface decoration as well as the uniqueness of artistic technique. A classification of textures is proposed, with particular attention paid to the aesthetic and utilitarian functions of surfaces. To understand how texture serves as a means of shaping costume imagery in fashion design, the main types of textures are described and the methods of using textures in clothing composition are defined. It is established that texture not only serves a technical function but also represents the signature of a designer's individual style. Texture – the surface of the form – creates the external appearance of the product and defines its visual image. Based on the analysis, a collection of contemporary clothing using signature textures and design thinking practices has been developed.

Keywords: Design thinking, garment design, fashion product, signature surface textures, compositional structure, fabric texture, creative development.

Problem Statement and Relevance. The modern fashion industry is the basis for the formation of a new market as an independent economic sector, which covers the production of clothing and the sale of fashion products such as apparel, footwear, accessories, textile interior items, and more. The main characteristic of this market is rapid change and intense competition between fashion brands.

The range of modern materials for clothing production is broad and diverse. Manufacturers offer products not only from fabrics known to the general public but also from new composite materials, which have quickly gained popularity due to their unique appearance, beneficial properties, and intriguing textures.

There is a growing interest in signature textures in fashion. Creating texture on the material's surface provides limitless opportunities in the development of fashion and accessories design, allowing a significant expansion of the product range without altering the garment's structure.

When creating signature textures, the designer is unrestricted by manufacturing limitations or strict technological processes. On the contrary, the designer's creative imagination is liberated, addressing a wide range of tasks related to the harmonization of the product's future properties.

Form, color, texture, and ergonomics are the indicators that enhance the aesthetic quality of a design product, offering ample opportunity to

enrich the composition of a garment and increase its expressiveness.

It should be noted that the creation of signature texture is a designer's experiment. For such an experiment to succeed, the ideas must be bold and creative, the material choice not necessarily standard, and the execution flawless – only then can a successful product result be achieved.

Therefore, we believe that project design will only have a compelling effect when the designer's design thinking is professionally developed and they possess the following qualities:

- The ability to identify and clearly articulate a task;
- The ability to generate a large number of ideas within a limited time;
- The ability to find original solutions;
- The ability to quickly devise the most incredible answers to a given problem.

Design thinking is a method that helps solve unusual yet crucial problems for the designer. The term first appeared in 1969 in Herbert Simon's book «The Sciences of the Artificial» (Pashkevich, Kilnitska, Brukhlii, & Kersnovska, 2016).

The unique feature of design thinking lies in its human-centered approach rather than business-centered goals. The core questions a designer asks when searching for solutions are: «Who will use the product?» and «How will it impact the user's life?» The stages of design thinking involve transitions from abstract to concrete thinking and back. This way, the designer avoids fixating on the obvious and adopts a broad perspective, enabling innovative solutions.

The activity of design thinking depends on the richness of the designer's inner world and comprehensive perception. As a result, a specific algorithm for the development of design thinking is established during the modeling of new garment forms, particularly when creating signature textures (Hryhorova, 2021).

Analysis of key research and publications showed that the topic of diverse embellishments in modern costume design remains insufficiently explored, although certain aspects of the issue have been reflected in some dissertation studies and scholarly works. A review of specialized literature revealed that the issue of design thinking in the development of contemporary clothing

has been explored to some extent by scholars such as H. Huseinov, V. Yermilova, D. Yermilova, M. Kiloshenko, Z. Kukushkina, H. Petushkova, Ye. Rachynska, V. Sydorenko, Z. Tkanko, O. Korovytskyi and I. Kosyak.

The work «Technologies and Design in the Fashion Industry» (Ryabchikov, Holovenko, Nazarchuk, & Shovkomud, O. 2023) is dedicated to the decoration of garments with detachable elements such as collars, cuffs, jabots, coquilles, boas, scarves, kerchiefs, shawls, ties, belts, flowers, and more.

In «Fashion and Clothing: Fundamentals of Design and Production», M.V. Kolosnichenko and K.L. Protsyk categorize decorations based on their impact on garment structure – as flat, volumetric, or accessory-based (Kolosnichenko, Protsyk, 2011). In the article «Textural Form-Making in Contemporary Fashion Design», M.V. Kisil categorizes volumetric textures as seamless, sewn-on, inlaid, or origami-based (Kisil, 2016).

The article by Pashkevich K., Liu Jiangxin, Postelnyak A., and Kinchina O., titled «Perforation as a Decoration Method in Modern Fashion Collections», explores the use of perforation in garment decoration, classifying it by type, materials used, and production methods (Pashkevych, Lyu Tsyansin', Postel'nyak, & Kinchyna, 2018).

Given the research topic, studies that generalize the classification of texture types for garment materials are of particular interest. In this regard, the work Mykhailiuk, N.V. Ostapenko, M.V. Kolosnichenko, I.L. Haiova. In their publication «Means of Enhancing the Artistic Expressiveness of Textured Textile Solutions», Mykhailiuk, Ostapenko, and Kolosnichenko analyze various means of creating textured textile designs, including their types and production techniques (Mykhaylyuk, Ostapenko, Kolosnichenko, 2021).

L.S. Hryhorova (2021), in her article «Development of Authorial Textures and Their Use in Fashion Design of Contemporary Clothing», investigates the role of original textures in fashion design and reviews student collections from the Design Department at H.S. Skovoroda KhNPU from the perspective of innovative texture development and application

Statement of objectives. To explore the interaction between design thinking and

ня одягу в колекціях сучасних дизайнерів. *Збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції текстильних та фешн технологій*. КиївTex&Fashion, (1-2 листопада, м. Київ), 85–88. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/12302>

Пашкевич, К., Цзянсінь Лю (2023). *Декоративне оздоблення в дизайні одягу XX – XXI століття: монографія*. Київ : КНУТД, 200 с. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/23563>

Пущ, В., Єфімчук, Г. (2018). *Основи ергономіки та художнього конструювання : навчальний посібник*. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 128 с. ISBN 978-617-672-202-1 <https://lib.lntu.edu.ua/taxonomy/term/7856>

Рябчиков, М., Головенко, Т., Назарчук, Л. & Шовкомуд, О. (2023). *Технології та дизайн у модній індустрії: навчальний посібник*. Луцьк: ЛНТУ, 855 с. <https://surl.li/dmkkwt>

Словник української мови (2005-2025). Електронний портал української мови та культури. <https://surl.li/rrqipd>

Шевченко, Т. (2023). *Що таке дизайн-мислення: принципи, етапи та приклади*. WizeClub. <https://wizeclub.education/blog/shho-take-dizajn-mislennya-printsipi-etapi-ta-prikladi/>

REFERENCES

Kisil, M. (2016). Faktur ne formoutvorenniya v suchasnomu dyzayni odyahu [Texture formation in modern clothing design]. *Teoriya ta praktyka dyzaynu*, (9), 90–96. <https://doi.org/10.18372/2415-8151.9.10518> [in Ukrainian]

Pashkevich, K., Kilnitska, L., Brukhliy, M., & Kersnovska, V. (2016). Designing clothing collections of complex tectonic shapes based on methods of transformation. *Nauka i Studia*, (23)154, 64–70. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/3091/1/20161121_Pashkevych_P064-070.pdf [in English]

Hryhorova, L. (2021). Rozrobka avtors'kykh faktur ta yikh vykorystannya u dyzayn-proektuvanni suchasnoho odyahu [Development of author's textures and their use in the design of modern clothing]. *Professional Art Education*, 2(1), 35–44. <https://doi.org/10.34142/27091805.2021.2.01.05> [in Ukrainian]

Dyzayn-myslennya [Design Thinking] (Oct 25, 2022). LibreTexts. Ukrayinska. Rozdil 19.6 <https://salo.li/dfc28E8> [in Ukrainian]

Kolosnichenko, M., Protsyk, K. (2011). *Moda i odyah. Osnovy proektuvannya ta vyrobnytstva odyahu: navch. Posib* [Fashion and Clothing. Fundamentals of Clothing Design and Production: Textbook]. Kyiv: KNUITD, 238 s. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/4007> [in Ukrainian]

Kosyak, I. V. (2016). Vzayemodiya mekhanizmu tvorchosti ta suchasnykh metodiv proektuvannya v dyzayni odyahu [Interaction of the Mechanism of Creativity and Modern Design Methods in Clothing Design]. *Naukovi zapysky. Seriya: Problemy metodyky fizyko-matematychnoyi i tekhnolohichnoyi osvity*, 1(7), 78–81 <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7308> [in Ukrainian]

Mykhaylyuk, O., Ostapenko, N., Kolosnichenko, M. (2021). Zasoby posylennya khudozhn'oyi vyraznosti tekstyl'nykh fakturnykh rishen' [Means of enhancing the artistic expressiveness of textile textural solutions]. *Aktual'ni problemy suchasnoho dyzaynu : zbirnyk materialiv III Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi*, m. Kyiv, 22 kvitnya. T. 1., 281–283. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17969/1/APSD2021_V1_P281-283.pdf [in Ukrainian]

Pashkevych, K., Lyu Tsyansin', Postel'nyak, A.,O. & Kinchyna, A. (2018). Perforatsiya yak zasib ozdoblennya odyahu v kolektsiyakh suchasnykh dyzayneriv [Perforation as a Means of Clothing Decoration in the Collections of Modern Designers]. *Zbirnyk materialiv II Mizhnarodnoyi naukovo-yi konferentsiyi tekstyl'nykh ta feshn tekhnolohiy*. KyivTex&Fashion, (1-2 lystopada, m. Kyiv), 85–88. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/12302> [in Ukrainian]

Pashkevych, K., Tsyansin' Lyu (2023). *Dekoratyvne ozdoblennya v dyzayni odyahu XX – XXI stolittya: monohrafiya* [Decorative Decoration in Clothing Design of the 20th – 21st Centuries: Monograph]. Kyiv : KNUITD, 200 s. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/23563> [in Ukrainian]

Puts', V., Yefimchuk, H. (2018). *Osnovy erhonomiky ta khudozhn'oho konstruyuvannya : navchal'nyy*

posibnyk [Fundamentals of ergonomics and artistic design: a textbook]. Luts'k : IVV Luts'koho NTU, 128 s. ISBN 978-617-672-202-1 <https://lib.lntu.edu.ua/taxonomy/term/7856> [in Ukrainian]

Ryabchykov, M., Holovenko, T., Nazarchuk, L. & Shovkomud, O. (2023). *Tekhnolohiyi ta dyzayn u modniy industriyi: navchal'nyy posibnyk* [Technologies and design in the fashion industry: a textbook]. Luts'k: LNTU, 855 s. <https://surl.li/dmkkwt> [in Ukrainian]

Slovnuk ukrayins'koyi movy (2005-2025) [Dictionary of the Ukrainian language (2005-2025)]. Elektronnyy portal ukrayins'koyi movy ta kul'tury. <https://surl.li/rrqipd> [in Ukrainian]

Shevchenko, T. (2023). Shcho take dyzayn-myslennya: pryntsypy, etapy ta pryklady [What is design thinking: principles, stages and examples]. WizeClub. <https://wizeclub.education/blog/shho-take-dizajn-mislennya-printsipi-etapi-ta-prikladi/> [in Ukrainian]

Надійшла до редакції / Received: 14.04.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.03>

© **Григорова Лариса**

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри дизайну факультету
мистецтв Харківського національного
педагогічного університету імені Г.С.Скоро-
роди,
Харків, Україна

email: laragrig73@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8990-8861>

© **Куратова Марія**

доцент кафедри дизайну Харківського
національного педагогічного університету
імені Г.С.Скорооди,
Харків, Україна

email: m.kuratova@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-1821-574X>

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ У ПРОЄКТУВАННІ АВТОРСЬКИХ ФАКТУР ДЛЯ СУЧАСНОГО ОДЯГУ

У статті порушуються актуальні аспекти сучасного дизайн-проектування, зокрема дослідження та впровадження методології дизайн-мислення у створення дизайнерських виробів. Окрема увага приділяється інтеграції цифрових технологій, збору та аналізу даних, пов'язаних із розробкою авторських фактур – унікальних поверхневих рішень, які відіграють важливу роль у формуванні художнього образу.

Наукова новизна полягає у вивченні взаємозв'язку між дизайн-мисленням та сучасними методами проектування одягу з акцентом на роль авторських фактур, як важливого інструменту у формуванні художнього образу костюму; висвітлені етапів дизайн-мислення у контексті створення одягу; показі можливостей цифрових технологій у процесі проектування фактур; визначенні функцій та типології фактур як елементів художньо-пластичного вирішення образу; розкритті потенціалу фактур як засобу індивідуалізації дизайнерських виробів; розробці практичних рекомендації щодо використання авторських фактур у створенні сучасного молодіжного одягу.

Методи дослідження. У ході дослідження було застосовано комплекс методів, що дозволили всебічно охопити проблематику дизайн-проектування з використанням авторських фактур: аналіз та синтез наукових джерел (теоретичних засад дизайн-мислення, сучасних технологій проектування та типології фактур); порівняльний метод (виявлення відмінностей між традиційними та інноваційними підходами до створення поверхневих ефектів у дизайні одягу); метод художнього моделювання (візуалізація авторських ідей та створення ескізів виробів із фактурними елементами); метод експериментального проектування (створення зразків авторських фактур, апробації матеріалів і технік); спостереження та опис (фіксація змін у сприйнятті фактур у композиції виробу під час взаємодії з матеріалом); метод систематизації та класифікації (побудова авторської класифікації фактур за естетичними та утилітарними характеристиками); методи візуального аналізу (оцінка результатів застосування фактур у виробах із погляду художньої виразності).

Основні результати дослідження. Здійснено аналіз основних етапів дизайн-мислення як методології, що ефективно поєднує креативність, емпатію до користувача і вирішення практичних завдань у процесі створення одягу. Виявлено, що авторська фактура є важливим засобом естетичної комунікації у дизайні, який формує зоровий образ виробу та емоційне сприйняття. Розроблено авторську класифікацію фактур із урахуванням їхнього візуального, тактильного, функціонального й символічного навантаження. Створено серію експериментальних зразків

сучасного молодіжного одягу з використанням фактур, що підкреслюють індивідуальність та художню концепцію. Розроблено авторські техніки фактурного декорування, які демонструють інноваційні підходи до поверхневої обробки тканин і матеріалів. Доведено, що фактура здатна виступати не лише як декоративний елемент, а й як ключовий засіб вираження дизайнерської ідеї, індивідуального стилю та актуального світогляду митця. Встановлено, що робота з фактурою відкриває перспективну нішу для розвитку креативного мислення в сучасному дизайні одягу.

Висновки. У результаті дослідження було здійснено комплексний аналіз методології дизайн-мислення, що застосовується у сучасному проектуванні одягу. На основі вивчених принципів запропоновано інноваційне рішення — створення авторських фактур, які гармонійно поєднують естетичну виразність і функціональність. Розроблено концепцію та реалізовано колекцію сучасного молодіжного одягу з урахуванням індивідуального стилю та фактурних експериментів. Проведено візуалізацію та матеріалізацію дизайнерських задумів, що дозволяє поглибити емоційне та сенсорне сприйняття виробу. Окрему увагу приділено авторським технікам декорування, які відкривають нові можливості у створенні виразних, унікальних речей. У сучасному дизайні саме робота з фактурами стає однією з провідних тенденцій, яка дозволяє дизайнеру вийти за межі стандартного мислення та проявити власну творчу ідентичність. Таким чином, фактура не лише доповнює образ, а й стає ключовим елементом у формуванні інноваційного підходу до художнього проектування одягу.

Ключові слова: дизайн-мислення, проектування, фактура, дизайн одягу, авторський стиль, композиція, текстура, цифрові технології, художнє формоутворення.

© **Кім Олександр**

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури
Харків, Україна

email: kim.sungdai@yahoo.com

<https://orcid.org/0000-0002-9570-5243>

© **Корчагіна Ганна**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва ХНПУ імені Г. С. Сковороди
Харків, Україна

email: korchagina.anna@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-2022-1623>

СИНЕСТЕЗИЯ ЗВУКУ І КОЛЬОРУ: ІМПРЕСІОНІЗМ У МУЗИЦІ КЛОДА ДЕБЮСІ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК ІЗ ЖИВОПИСОМ

У статті розкрито зв'язок музичної творчості Клода Дебюссі з імпресіонізмом у живописі.

Результати показали, що наприкінці 19 століття імпресіонізм з'явився як новий напрямок, що став переломним у художньому русі. Імпресіоністський стиль живопису, цілеспрямована про-тидія надмірному експресіонізму, що спостерігався у пізньому романтизмі, зосередженому в Німеччині, відкидав усі існуючі традиційні техніки живопису. Це був тренд, який намагався виразити чуттєві нюанси за допомогою миттєвих ефектів кольору чи відтінку та описував об'єкти, природу, світло тощо. Клод Дебюссі був провідним композитором французького імпресіонізму. Він започаткував французький музичний імпресіоністичний рух наприкінці 19 століття шляхом перенесення імпресіонізму в музику. Його називають музикантом-імпресіоністом, бо він складав музику, яка поєднує образи з тонкими тонами, звуками, розпливчастими композиціями та вільним вибором тем, переносючи імпресіоністичну форму мистецтва в музику. Він познайомився з музикою В'єтнаму, Камбоджі та Яви, включаючи яванську гамелан (музику гамелан), на Всесвітній виставці, що відбулася в Парижі в 1889 році. Хоча він не відвідав кожну з цих країн, він сублімував музичні елементи кожної країни у власну музику та зміг чітко виразити східні кольори та екзотичну атмосферу у своїй музиці. Він здебільшого використовував музику гамелан острова Ява, щоб вплинути на свою музику, а назви чи вказівки натякали на екзотику та її поєднання з імпресіонізмом. Йому вдалося передати екзотичні образи, використовуючи свободу стилів, свіжі ритми, музичні ударні ефекти, східні мелодії та фольклорні елементи, такі як ритми, інструменти та традиційні лади. Висновок: У цьому дослідженні вивчалися музика гамелан, яка, зокрема серед екзотичних елементів, надихала Дебюссі та зустрічається в його фортепіанних творах, а також досліджувалося, як він зображував ці елементи та поєднував їх у своїй музиці.

Ключові слова: імпресіоністський живопис, імпресіоністська музика, гамелан, відчуття, образність

Надійшла до редакції / Received: 19.04.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

© **Лугова Вікторія**

кандидат економічних наук, доцент кафедри соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
Харків, Україна

email: viktoria.luhova@hneu.net

<https://orcid.org/0000-0001-9584-2259>

© **Левандовський Михайло**

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя,
Ніжин, Україна

email: miwadn@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-7917-5001>

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ФАХОВОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито сутність педагогічних умов як системи спеціально організованих компонентів освітнього процесу, що впливають на формування соціальної компетентності студентів фахового музичного коледжу. Виявлено специфіку музичного освітнього середовища, яке базується на інтенсивній міжособистісній взаємодії, колективній творчості, емоційній виразності, що сприяють розвитку важливих соціальних якостей. Встановлено, що індивідуальні заняття з викладачем, участь у творчих колективах, сценічна діяльність і соціокультурні ініціативи створюють сприятливі умови для формування емпатії, комунікабельності, відповідальності, здатності до співпраці та самовираження. З'ясовано, що музичне мистецтво як засіб соціалізації сприяє осмисленню соціальних

більш ефективними для розвитку соціальної компетентності саме у фаховому музичному освітньому середовищі. Доцільним є визначення таких умов, які враховують специфіку музичного фаху, зміст освітніх програм, форми організації навчального процесу, типи мистецької діяльності та характер студентської взаємодії. Відповідна система педагогічних умов має бути спрямована на гармонійне поєднання професійної підготовки з особистісним зростанням, розвитком здатності до взаєморозуміння, емоційної чуйності, соціальної відповідальності.

Отже, подальший аналіз буде зосереджено на виокремленні, характеристиці та обґрунтуванні таких педагогічних умов, які сприяють формуванню соціальної компетентності саме в контексті фахового музичного навчання, із урахуванням особливостей музично-освітнього процесу та потреб студентської молоді мистецьких спеціальностей.

Формування соціальної компетентності

є одним із ключових напрямів сучасної мистецької освіти, оскільки успішна професійна діяльність у мистецькій сфері неможлива без розвинених соціальних навичок, таких як комунікативність, емоційна чутливість, уміння співпрацювати в команді, вирішувати конфлікти, адаптуватися до різних соціокультурних контекстів. У випадку студентів фахових музичних коледжів соціальна компетентність набуває особливого значення, адже музична діяльність за своєю сутністю є колективною, комунікативною, емоційно насиченою та публічно орієнтованою. Саме тому визначення ефективних педагогічних умов розвитку соціальної компетентності студентів музичних коледжів виступає одним із пріоритетних завдань професійної педагогіки.

У табл. 1 наведено порівняльну характеристику педагогічних умов розвитку соціальної компетентності в закладі фахової передвищої освіти немистецького профілю та фаховому музичному коледжі.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика педагогічних умов розвитку соціальної компетентності в закладі фахової передвищої освіти немистецького профілю та фаховому музичному коледжі

Педагогічні умови	Заклад фахової передвищої освіти немистецького профілю	Фаховий музичний коледж
Суб'єкт-суб'єктна взаємодія	Партнерство у навчанні, дискусії, проекти	Індивідуальна робота в класі, відкритий діалог з викладачем інструменту/вокалу
Колективні форми діяльності	Робота в групах, командні проекти	Гра в ансамблі, хорі, оркестрі; репетиції; сценічна співпраця
Соціально-виховне середовище	Освітнє середовище з умовами для самореалізації	Творча атмосфера класу; підтримка сценічної впевненості; психологічне розвантаження
Соціальна активність студентів	Участь у соціальних проектах, волонтерстві	Волонтерські концерти, участь у конкурсах, культурних акціях
Мистецтво як засіб соціалізації	Інтеграція культурної освіти в програми	Осмислення соціальних тем через музику; емоційна інтерпретація творів
Інтерактивні методи	Тренінги, ділові ігри, кейси	Рольові ігри на основі музичних ситуацій; групові прослуховування й обговорення
Рефлексивна діяльність	Самооцінка, портфоліо, есе	Аналіз виступів, ведення щоденників репетицій, рефлексія після прослуховувань

Однією з таких умов є впровадження суб'єкт-суб'єктної моделі взаємодії в освітньому процесі, що передбачає відмову від авторитарного стилю викладання на користь діалогу, партнерства, співпраці. Особливо актуально це в контексті індивідуальних занять з музичних дисциплін (вокал, інструмент), де особистісний контакт між викладачем і студентом має безпосередній вплив на якість освітнього процесу. Створення атмосфери довіри, поваги до думки студента, підтримка його ініціатив у виборі репертуару, інтерпретації твору або підготовки до виступу сприяє розвитку відповідальності, вміння відстоювати власну позицію, відкритості до конструктивної критики, тобто – елементів соціальної компетентності.

Наступною важливою умовою виступає організація колективних форм музичної діяльності, яка є природним і ефективним засобом соціалізації в мистецькому середовищі. Репетиції й виступи у складі ансамблів, оркестрів, хорів сприяють розвитку взаєморозуміння, навичок командної роботи, здатності координувати дії, домовлятися, підтримувати інших учасників колективу. Ротація ролей у музичному колективі (наприклад, соліст, акомпаніатор, керівник студентського ансамблю) дозволяє кожному студенту спробувати себе в різних соціальних ролях, що формує гнучкість, адаптивність і відповідальність.

Також значущим чинником є створення виховного середовища, що сприяє особистісному та соціальному розвитку студентів. Мистецьке навчання часто супроводжується підвищеним емоційним напруженням через конкуренцію, публічність, критику, необхідність виступів. Тому важливо забезпечити психологічну підтримку особистості студента, сформувати у групах атмосферу безпеки, довіри, взаємоповаги. Підтримка емоційного інтелекту студентів, розвиток емпатії через музичне мистецтво, аналіз емоційного змісту творів, обговорення почуттів, які викликає музика, сприяють глибшому усвідомленню себе й інших.

Окремої уваги заслуговує залучення студентів до соціально-культурних ініціатив і публічної діяльності. Концерти, фестивалі, волонтерські виступи, зокрема в лікарнях, будинках людей похилого віку, освітніх установах, дозво-

ляють студентам розширити соціальний досвід, відчувати себе корисними для суспільства, краще зрозуміти соціальну роль музиканта. Такі заходи формують соціальну відповідальність, навички адаптації до різних соціальних аудиторій, комунікацію з представниками різних вікових і соціальних груп.

Водночас важливим ресурсом формування соціальної компетентності є мистецтво як засіб соціалізації та розвитку емпатії. Зміст музичних творів, їх емоційна глибина, відображення соціальних тем (війна, мир, любов, страждання) дозволяє студентам осмислювати суспільні явища, моральні дилеми, формувати ціннісні орієнтири. Обговорення таких тем у поєднанні з аналізом музичних текстів сприяє розвитку моральної рефлексії, здатності до співпереживання, інтерпретації соціального змісту через мистецтво.

Ефективними також є інтерактивні методи навчання й виховання, адаптовані до специ

osvity na formuvannya profesiynykh i sotsial'nykh kharakterystyk maybutnikh fakhivtsiv. [Study of factors influencing the educational environment of higher education institutions on the formation of professional and social characteristics of future specialists]. European Science, 20(3), 117–126. <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-20-03-015> [in Ukrainian]

Moskovchuk, O. S. (2020). Formuvannya sotsial'noyi kompetentnosti studentiv vyshcheyshykh pedahohichnykh navchal'nykh zakladiv v umovakh student-s'koho samovryaduvannya [Formation of social competence of students of higher pedagogical educational institutions in conditions of student self-government] : Dys... kand. ped. nauk 011 Osvitni, pedahohichni nauky. Vinnyts'kyi derzhavnyi pedahohichnyy universytet imeni Mykhayla Kotsyubyns'koho, Vinnytsya. 330. [in Ukrainian].

Polyakova, H. A., & Bilokonenko, H. V. (2020). Rozvytok osvith'oho seredovyshcha innovatsiyno-aktyvnoho universytetu: osoblyvosti ta kryteriyi. [Development of the educational environment of an innovation-active university: Features and criteria]. Problemy Ekonomiky, 4(46), 279–293. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-279-293> [in Ukrainian]

Smolyuk, S. V. (2016). Typolohiya rozvyval'noho osvith'oho seredovyshcha pochatkovoyi shkoly [Typology of the developmental educational environment of primary school]. Scientific Bulletin of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, (233), 244–252. http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2016_233_38 [in Ukrainian]

Sukhomlyn, O. A. (2019). Formuvannya tsyfrovoyi kompetentnosti u studentiv filolohichnykh spetsial'nostey yak psykholohichno-pedahohichna problema. [Formation of digital competence in philological students as a psychological and pedagogical problem]. Molodiy Vcheniy, 8(72), 255–259. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-8-72-54> [in Ukrainian]

Torop, K. S. (2022). Teoretychni i metodychni zasady formuvannya klyuchovykh kompetentnostey v uchniv z porushennyamy intelektual'noho rozvytku [Theoretical and methodological foundations for the formation of key competencies in students with intellectual disabilities] : Dys...dokt. ped. nauk : 13.00.03 «Korektsiyna pedahohika» (016 – Spetsial'na osvita). Instytut spetsial'noyi pedahohiky i psykholohiyi imeni Mykoly Yarmachenka NAPN Ukrayiny, Kyiv. 482 [in Ukrainian].

Fedoruts, M. V. (2019). Struktarno-funktsional'na model' formuvannya sotsial'noyi kompetentnosti starshoklasnykiv zasobamy neformal'noyi osvity [Structural and functional model of forming social competence of high school students by means of non-formal education]. Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu : seriya: Pedahohika. Sotsial'na robota / hol. red. I.V. Kozubovs'ka. Uzhhorod : Hoverla. 2 (45). DOI: 10.24144/2524-0609.2019.45.217-222. [in Ukrainian]

Hattie, J. (2012). Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203181522> [in English]

Benish-Weisman, M. & Daniel, E. & Knafo-Noam, A. (2017). The Relations Between Values and Aggression: A Developmental Perspective. DOI:10.1007/978-3-319-56352-7_5 [in English]

Hattie, J. (2012). Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203181522> [in English]

Schunk, D. H., & DiBenedetto, M. K. (2021). Self-efficacy and human motivation. In A. J. Elliot (Ed.), *Advances in motivation science* (pp. 153–179). Elsevier Academic Press. <https://doi.org/10.1016/bs.adms.2020.10.001> [in English]

Wang, W., Han, L., Lu, Q., Lv, X., Liu, Y., & Wang, D. (2024). Research on the impact of the socio-educational environment on the academic performance of college students: The mediating role of study motivation. *Frontiers in Psychology*, (14), Article 1289064. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1289064> [in English]

Wentzel, K. R. (2021). Motivational decision-making in achievement settings: A competence-in-context approach. In A. J. Elliot (Ed.), *Advances in motivation science* (pp. 245–284). Elsevier Academic Press. <https://doi.org/10.1016/bs.adms.2020.06.002> [in English]

Надійшла до редакції / Received: 27.04.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.05>

© **Luhova Viktoriia**

PhD in Economics, Associate Professor Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
Kharkiv, Ukraine

email: viktoriia.luhova@hneu.net

<https://orcid.org/0000-0001-9584-2259>

© **Levandovskyi Mykhailo**

PhD student (third level of higher education)
Mykola Gogol Nizhyn State University
Nizhyn, Ukraine

email: miwadn@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-7917-5001>

FEATURES OF CREATING PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMING SOCIAL COMPETENCE IN THE CONDITIONS OF PROFESSIONAL MUSIC EDUCATION

The article aims to reveal the essence of pedagogical conditions as a system of specially organized components within the educational process that influence the formation of social competence among students of a specialized music college. The study focuses on identifying the characteristics of the musical educational environment and its

faculty of the National Academy of Fine Arts and its role in the education of artistic personnel and the formation of the national painting school of Ukraine in 1917–1941] Nats. akad. obrazotv. mystetstva i arkhitektury. Kyiv. 228 s. [in Ukrainian]

Konovets' S. (2009). Tvorchyy rozvytok uchytelya obrazotvorchoho mystetstva. Rivne [Creative development of a teacher of fine arts]: Volyns'ki oberehy. 384 s. [in Ukrainian]

Lystuvannya z Kharkivs'kym khudozhnim instytutom pro pryznachennya, zvil'neniya, peremishchennya po sluzhbi profesoriv, vykladachiv ta administratyvno-tekhnichnykh pratsivnykiv instytutu [Correspondence with the Kharkiv Art Institute on the appointment, dismissal, transfer of professors, lecturers and administrative and technical employees of the institute]. 2 bereznya 1926. TSDAVO Ukrayiny, f-166, op. 6, od. zb. 5774, 205 ark. [in Ukrainian]

Navchal'na prohrama M. Boychuka [M. Boychuk's curriculum] (1922). Kyivs'kyy instytut plastychnoho mystetstva, 1922/23 navchal'nyy rik. TSDAVO Ukrayiny, f. 166. MON Ukrayiny, od. zb. 1553, ark. 53. [in Ukrainian]

Nikulenko S. I. (2015). Rol' ukrayins'koyi Tsentral'noyi Rady u stvorenni Ukrayins'koyi Akademiyi Mystetstv [The role of the Ukrainian Central Council in the creation of the Ukrainian Academy of Arts]. Pedahohika formuvannya tvorchoyi osobystosti u vyshchii i zahal'noosvitniy shkolakh. Vyp. 45. S. 36–42. [in Ukrainian]

Orlov V. F. (2003). Profesiynne stanovlennya maybutnikh vchyteliv mystets'kykh dystsyplin: teoriya i tekhnolohiya [Professional development of future teachers of art disciplines: theory and technology]. Kyiv : Naukova dumka. 262 s. [in Ukrainian]

Padalka H. M. (2009). Mystets'ka osvita: suchasni problemy rozvytku [Art education: modern problems of development]. Naukovyy chasopys. K. Vyp. 7 (12). S. 3–9. [in Ukrainian]

Pan'ok T. V. (2016). Rozvytok vyshchoyi khudozhn'o-pedahohichnoyi osvity v Ukrayini u XX stolitti [Development of higher art and pedagogical education in Ukraine in the 20th century]. KH.: Operativna polihrafiya FOB Zdorovyy YA. A. 626 s. Rezhym dostupu: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/c10d5b00-b0a2-43c8-a265-8de7baeb940b> [in Ukrainian]

Protokoly zasidan' komitetu Kharkivs'koho khudozhn'oho instytutu (b. tekhnikum) pro vidkryttia pedahohichnoho viddilu [Minutes and extracts from the minutes of the methodological committee and general meeting of teachers of the Kharkiv Art College]. 13 bereznya 1926. TSDAVO Ukrayiny, f-166, op. 6, od. zb. 5773, 60 ark. [in Ukrainian]

Protokoly ta vypysy z protokoliv metodkomu i zahal'nykh zboriv vykladachiv Kharkivs'koho khudozhn'oho tekhnikum [Minutes and extracts from the minutes of the methodological committee and general meeting of teachers of the Kharkiv Art College]. 27 travnya 1922. TSDAVO Ukrayiny, f. 166, op. 2, od. zb. 1542, 104 ark. [in Ukrainian]

Protokoly ta povistky dennikh zasidan' metodkoma ...i robit viddilu khudozhn'oyi osvity [Minutes and agendas of the daily meetings of the methodological committee ... and the work of the art education department]. 1922. TSDAVO Ukrayiny, f. 166, op. 2, od. zb. 1541, 43 ark. [in Ukrainian]

Rudnyts'ka O. (2010). Metodolohiya mystets'koyi osvity [Methodology of art education]. Sumy: SumDPU im. A. S. Makarenka. S. 4–39. [in Ukrainian]

Savyts'ka L. L. Problemy vyvchennya ukrayins'koho mystetstva kintsya XIX – pochatku XX st.[Problems of studying Ukrainian art of the late 19th - early 20th centuries] Mystetstvoznavstvo Ukrayiny. Kyiv, 2003. Vyp. 3. S. 6–12. [in Ukrainian]

Sokolyuk L. D. Problema natsional'noho stylyu v ukrayins'komu mystetstvi XX – pochatku XXI stolittya [The problem of national style in Ukrainian art of the 20th - early 21st centuries]. Visnyk Kharkivs'koyi derzhavnoyi akademiyi dyzaynu i mystetstv. Kharkiv, 2002. № 6. S. 72–75. [in Ukrainian]

Sot's'ka H. I. (2014). Teoretychni i metodychni zasady formuvannya estetychnoyi kul'tury maybutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva v pedahohichnykh universytetakh [Theoretical and methodological principles of the formation of aesthetic culture of future teachers of fine arts in pedagogical universities]. Kyiv : In-t obdarovanoyi dytyny. 382 s. [in Ukrainian]

Shatunov M. (1930). Pidhotovka pedahohichnykh kadrov: (Do unifikatsiyi systemy pedosvity) [Training

of pedagogical personnel: (Towards the unification of the system of pedagogical education)]. Shlyakh osvity. № 1–2. S. 69–79. [in Ukrainian]

Shmahalo R. T. (2005). Mystets'ka osvita v Ukrayini seredyny XIX – seredyny XX st.: strukturuvannya, metodolohiya, khudozhni pozytsiyi [Art education in Ukraine in the middle of the 19th - middle of the 20th centuries: structuring, methodology, artistic positions]. L'viv: Ukrayins'ki tekhnolohiyi. 528 s. [in Ukrainian]

Надійшла до редакції / Received: 02.05.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.06>

© **Panyok Tetiana**

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc),
Professor, a Head of Department fine arts,
H. S. Skovoroda Kharkiv
National Pedagogical University
Kharkiv, Ukraine

email: panyokmi@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4026-4724>

© **Grineva Valentyna**

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc),
Professor of the department of social
education and professional education
of H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University
Kharkiv, Ukraine

email: kvn.grineva@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3027-4622>

THE METHODOLOGY OF TEACHING FINE ARTS AS A FACTOR IN THE FORMATION OF ART AND PEDAGOGICAL EDUCATION IN UKRAINE IN THE EARLY 20TH CENTURY

The article explores the development of teaching methods in fine arts as a key factor in the formation of art-pedagogical education in Ukraine at the beginning of the 20th century. During this period, the issue of teaching methodology in Ukrainian art institutes became the subject of profound reflection and professional analysis in the publications of prominent artist-educators. The revolutionary events of the early 20th century encouraged the construction of a higher art-pedagogical education system based on the foundations of Ukrainian national culture.

Methods and methodology. To address the defined objectives and achieve the aim of the study, a set of interrelated scientific methods was employed at various stages of the research: Historical and pedagogical analysis – used to substantiate the periodization of the development of future artist-teachers' training within the context of the evolution of higher art education in Ukraine; Structural method – applied to define the essence of the key concepts of the research and to analyze the main facts in the history of higher art education development; Comparative method – aimed at identifying common and specific features in each of the defined periods concerning the training of future artist-teachers, as well as theoretical and practical achievements in various higher art educational institutions.

Scientific novelty. For the first time, the theoretical and methodological foundations of training future artist-teachers within the development of higher art education in Ukraine are revealed. The content, forms, methods, tools, and prospects for creatively applying the experience of training artist-teachers in the context of higher art education reform are described. Based on archival materials, the formation of a national methodology for teaching fine arts in Ukraine at the beginning of the 20th century is also characterized.

Results. 20th century marked a pivotal moment in Ukrainian art education, characterized by a synthesis of the Ukrainian aesthetic worldview–rooted in sacred and folk traditions–with leading European art movements such as Cubism (A. Exter, O. Hryshchenko), Futurism (M. Semenko), Ukrainian versions of Expressionism (O. Novakivskyi), and Constructivism (V. Tatlin). Ukraine also gave rise to original, indigenous avant-garde movements, including the cubist sculpture of O. Arkhipenko, the Cubo-Futurism of D. Burliuk and O. Bohomazov, Suprematism (K. Malevich), Constructivism (V. Tatlin), “color-writing” by V. Palmov, the Neo-Byzantinism of the Boichuk brothers, and the “Ukrainian style” seen in the works of H. Narbut, the Krychevsky brothers, and O. Saienko.

At the beginning of the 20th century, the creative work of many Ukrainian artists demonstrated a synthesis of European avant-garde aesthetics with ethno-national consciousness and symbolic archetypes of the “folk soul” expressed through sacred semiotic codes.

The study identifies the significant role of artist-educators who developed original teaching methods based on the synthesis of Ukrainian ethnopedagogy, sacred art, and advanced European educational practices. These approaches contributed to the emergence of a national system of art education aimed at reviving Ukrainian cultural identity and discovering a distinctive national artistic style.

Innovative methodological foundations included principles of synesthesia, formal-technical analysis of color and space, and mastery of artistic techniques. The goal of these methods was to define effective educational strategies that enabled students not only to acquire basic artistic knowledge and skills, but also to understand the essence of the subject and develop professional competence.

For the first time, academic programs in art institutions incorporated educational standards that integrated theoretical instruction with practical training, thereby enhancing the preparation of qualified specialists in the field of fine arts. The article highlights the importance of teaching methodology as an integrative component of both pedagogy and art in the formation of a modern Ukrainian system of art-pedagogical education, contributing to the development of a national methodology in higher artistic training.

Conclusions. The conducted research demonstrates that the methodology of teaching fine arts at the beginning of the 20th century became a significant factor in the development of art and pedagogical education in Ukraine. During this period, profound transformations in the educational process occurred, driven by both socio-cultural challenges and the aspiration for national revival. The creative approaches of educators were grounded in a deep exploration of Ukrainian sacred art and a pursuit of a national style as a visual code of modern Ukrainian identity.

The formation of a national methodology for teaching fine arts in early 20th-century Ukraine played a key role in shaping art and pedagogical education. This methodology not only served as the foundation for training a new generation of teachers but also laid the groundwork for the emergence of a Ukrainian art school—one that integrated rich national traditions with a modernist drive for innovation and universality.

Keywords: ethnopedagogy, method, methodology, art, pedagogy, art and pedagogical education, fine arts specialists.

Hlosarii novitnoi pedahohichnoi terminolohii [Glossary of modern pedagogical terminology] : nauk. vydannia (2021). Nar. ukr. akad., [kaf. ukrainoznav.] ; uporiad. I. O. Pomazan, T. M. Berest, O. V. Ilina, H. V. Kuprikova. Kharkiv : Vyd-vo NUA. 107. [in Ukrainian]

Zavalko K.V., Provorova Ye.M. (2021). Samovdoskonalennia vchytelia muzyky: innovatsiino-prakseolohichni pidkhid [Self-improvement of a music teacher: an innovative praxeological approach]. Navchalno-metod. posibnyk. K. 310 s. [in Ukrainian]

Zahalna psykholohiia [tekst] (2012): pidruchnyk dlia studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv [General psychology: a textbook for students]. K. : Kondor. 351 s. [in Ukrainian]

Ilichuk L.V. (2014) Osobystist vchytelia u pedahohichnii spadshchyni K.D. Ushynskoho [The personality of the teacher in the pedagogical heritage of K.D. Ushynsky]. Idei K.D. Ushynskoho v suchasni pedahohitsi (do 190-richchia 1-29 vid dnia narodzhennia K.D. Ushynskoho) : mater. Mizhnarod. nauk,- prakt. koyf., 20-21 liut. 2014 r. / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kyiv, un-t im. B. Hrinchenka [redkol.: V.O. Ohneviuk, L.L. Khoruzha, V.I. Kovalchuk, O.S. Zubchenko]. K. : Kyiv, un-t im. B. Hrinchenka. 58-63. [in Ukrainian]

Kartashova Zh.Iu. (2020). Muzychno-vykonavska pidhotovka maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva u protsesi neperervnoi osvity [Musical and performing training of future music teachers in the process of continuing education]. Profesiino-pedahohichna pidhotovka maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva : monohrafiia. za zah. red. V. M. Labuntsia. Kamianets-Podilskyi : Vydavets PP Zvoleiko. 50-60. [in Ukrainian]

Kononova M. M. (2022) Psykholohichni determinanty profesiinoho rozvytku ta samoaktualizatsii osobystosti [Psychological determinants of professional development and self-actualization of the individual]: kol. monohrafiia /za nauk. red. M.M. Kononovoi. Poltava. 200 s. [in Ukrainian]

Lastovetska-Solanska Z. (2024) Sotsiokulturni funksi suchasnoho ukrainskoho mystetstva v proieksi na infrastrukturu muzychnoho zhyttia [Sociocultural functions of contemporary Ukrainian art in projection onto the infrastructure of musical life]. Ukrainska muzyka: naukovi chasopys. Vydavnychi dim «Helvetyka». № 1. (48). 89–100. [in Ukrainian]

Padalka H.M. (2004). Priorytetni napriamky rozvytku suchasnoi mystetskoi osvity [Priority areas of development of modern art education]. Teoriia i metodyka mystetskoi osvity: zb. nauk. pr. Kyiv: NPU imeni M. P.Drahomanova. Vyp. 1 (6). 15-20. [in Ukrainian]

Rybalko L. S., Chernovol-Tkachenko R. I., Kirychenko S. V. (2018). Profesiina samorealizatsiia vchyteliv starshoi shkoly v osvitni proektnii diialnosti v konteksti Novoi ukrainskoi shkoly [Professional self-realization of high school teachers in educational project activities in the context of the New Ukrainian School]. Kharkiv : Vyd. hrupa «Osnova», 144. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/2558> [in Ukrainian]

Seheda N. A. (2002) Pidhotovka maibutnoho vchytelia muzyky do profesiinoy samorealizatsii [Preparing a future music teacher for professional self-realization]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Nataliia Anatoliivna Seheda. Kyiv. 18 s. [in Ukrainian]

Semychenko V.A. (2007) Problemy i priorytety profesiinoy pidhotovky [Problems and priorities of professional training]. Pedahohichni dyskurs. Vyp. 1. 119-127. [in Ukrainian]

Skliarenko I. Yu. (2008) Profesiine samovdoskonalennia – priorytetna tendentsiia pedahohichnoi osvity maibutnikh uchyteliv muzyky [Professional self-improvement is a priority trend in pedagogical education of future music teachers]. Naukovi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 16. Tvorchia osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky: Zbirnyk naukovykh prats / Red. kol. O. H. Moroz, N. V. Huzii ta inshi. Vyp. 2 (12). K. : NPU. 34-37. [in Ukrainian]

Slovyk terminiv i poniat suchasnoi osvity (2020) [Dictionary of terms and concepts of modern education]. Uklad. : L. M. Mykhailova, O. V. Pahava, O. V. Pronina. Za zah. red. L. M. Mykhailovoi. Sievierodonetsk. 194 s. [in Ukrainian]

Tusheva V. V. (2023). Obgruntuvannia sutnosti profesiinoy kultury maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva yak osobystisnoho fenomenu z pozytsii kulturolohichnoho pidkhodu. Development of Modern Art and Pedagogical Education: National and European Context : Collective volume. Suceava. 303–316. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13117>

Tusheva V. V. (2023). Formation of the research culture of the future music teacher: monograph. Beau Bassin, Deutschland / Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing. 320 s. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13118>

Fedoryshyn V.I. (2014). Teoriia ta metodyka fakhovoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky na akmeolohichnykh zasadakh [Theory and methodology of professional training of future music teachers on acmeological principles]: avtoreferat dys.... doktora pedahohichnykh nauk : 13.00.02 Kyiv.41 s. [in Ukrainian]

Fenomenolohiia moralnoho rozvytku osobystosti: determinatsiia, mekhanizmy, henezys [tekst] (2009) [Phenomenology of moral development of the individual: determination, mechanisms, genesis] : monohrafiia / red. R.V. Pavelkiv, N.V. Korchakova. Rivne : Volynski oberehy, 368 c. [in Ukrainian]

Filosofiia: slovyk terminiv ta personalii (2020) [Philosophy: a dictionary of terms and personalities]. V. S. Blikhar, M. A. Kozlovets, L. V. Horokhova, V. V. Fedorenko, V. O. Fedorenko. Kyiv : KVIT. 274. [in Ukrainian]

Khoruzha L.L. (2016). Potentsial pedahohiky u profesiinomu rozvytku i vdoskonalenni vchytelia. Suchasni akmeolohichni doslidzhennia [The potential of pedagogy in the professional development and improvement of teachers]: teoretyko-metodolohichni ta prykladni aspekty : monohrafiia / redkol.: V.O. Ohneviuk, S.O. Sysoieva, Ya.S. Fruktova. K. : Kyivskiy universytet im. B. Hrincheka. 34

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.07>

© **Тушева Вікторія**

доктор педагогічних наук, професор
кафедри музичного мистецтва, ХНПУ
імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна
email: tushevavikla@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9451-0532>

ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті досліджується проблема професійного самовдосконалення вчителя музичного мистецтва, яке у нових соціокультурних умовах, де культура і цінності набувають пріоритетного значення, виступає головним чинником у становленні професійної зрілості майбутнього фахівця. Розкрито сутність поняття «професійне самовдосконалення вчителя музичного мистецтва» у філософському, психологічному і педагогічному аспектах, дана авторська інтерпретація цього особистісного феномену, розкрито взаємозв'язок професійного самовдосконалення і професійної культури вчителя. Доведено, що фахова підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва, в якій професійне самовдосконалення займає домінантне місце як інтегруюча якість, набуває нового змісту, характеризується культурною багатовекторністю, трансфесійністю, міждисциплінарністю, цілісністю, передбачає діалогічне спілкування з різними видами, жанрами, стилями і напрямками мистецтва, музичними творами, які стали історією. Показано, що у такий спосіб буде посилюватися когнітивна складова і загальна інтелектуалізація у музично-виконавському процесі, формуватися рефлексивне мислення і створюватися у свідомості виконавця «Я-концепція» музичного твору, що в комплексі забезпечить професійне самовдосконалення і саморозвиток майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Методи дослідження. Для досягнення мети були застосовані наукові методи, які створюють своєрідну методичку обраного дослідження, а саме: аналітичні щодо вивчення наукового фонду; індуктивно-дедуктивний і узагальнення у розкритті сутнісних характеристик досліджуваного педагогічного явища, його закономірностей функціонування та розвитку; метод моделювання у створенні моделі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Мета і завдання статті. Метою статті є обґрунтування сутності і змісту професійного самовдосконалення майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті сучасних концепцій; визначення таких ключових понять дослідження як «професійне самовдосконалення», «самовиховання», «саморозвиток», «професійна самореалізація», «професійна культура»; виявлення ціннісних пріоритетів фахової підготовки вчителів-музикантів як головного чинника їх професійного самовдосконалення.

Результати. Удосконалено теорію професійного самовдосконалення майбутніх учителів музичного мистецтва, завдяки обґрунтуванню теоретичних положень щодо зазначеного особистісного феномену; виявленні особливості фахової підготовки, яка характеризується культурною багатовекторністю, трансфесійністю, міждисциплінарністю, в якій акцентується увага на музично-виконавській та інтерпретаційній діяльності, що вплине на формування і розвиток професійного самовдосконалення вчителя-музиканта.

У висновках зазначається, що поняття фахова підготовка стає дієвим засобом формування професійного самовдосконалення майбутнього вчителя-музиканта, яка потребує переосмислення і оновлення в нових соціокультурних умовах; гуманістична парадигма представляє теоретико-методологічне підґрунтя формування стратегії фахової підготовки учителя, визначаючи її зміст і технології. Пріоритетне значення у фаховій підготовці займає музично-виконавська діяльність, яка передбачає визнання й устаткування смислової структури музичних творів, забезпечується феноменологіч-

ною рефлексією, яка визнається передумовою професійного самовдосконалення вчителя. Розглядаємо поняття «професійна культура» як засадниче у розкритті сутнісних характеристик професійного самовдосконалення вчителя-музиканта як особистісного феномену, що вплине на подальший професійний саморозвиток і самореалізацію митця.

Ключові слова: професійне самовдосконалення, самовиховання, саморозвиток, професійна самореалізація, професійна культура, фахова підготовка.

Yüksel, İ., & Sağlam, M. (2012). Eğitim program değerlendirme. *Ankara: Pegem A Yayıncılık*. <https://akts.adu.edu.tr/programme-detail/4/7566/lecture/24113/>

Yılmaz. (2011). Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi. (A. Alakuş, & L. Mercin, Dü) Ankara: Pegem Yayınevi. 388

Данилов, В. В. (2023). Мистецька освіта харківщини: становлення та розвиток. *Програма VII Міжнародної науково-практичної конференції для молодих науковців 25 травня 2023 року*. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. <https://salo.li/1834cb1>

REFERENCES

Aksoy, Sh., & Gurbuz, M. (2012). Türkiye ve İngiltere’de ortaöğretim görsel sanatlar öğretiminin karşılaştırılması olarak incelenmesi [A Comparative Analysis of Visual Arts Education in Secondary Schools in Turkey and England]. *Kurum ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 260–275. <https://doi.org/10.48066/kusob.1200596>. [in Turkish]

Aliksiichuk, O. (2019). *Metodyka Provedennia Pidsumkovykh Urokiv Mystetstva v Osnovnii Shkoli* [Methodology of Conducting Final Art Lessons in Primary School]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*, 10-15. [in Ukrainian]

Bekiroğlu, A., & Tantan, A. (2022). İlkokul Görsel Sanatlar Öğretim Programlarının Karşılaştırılması: Yunanistan ve Türkiye Örneği [A Comparison of Primary School Visual Arts Curricula: The Case of Greece and Turkey]. In *The 14th International Scientific Research Congress* (p. 193). <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1418473> [in Turkish]

Bereday, G. Z. F. (1964). *Comparative Method in Education*. Holt, Rinehart & Winston. [in English]

Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2019). Sanat Eğitimi ve Öğretimi [Art Education and Instruction]. Ankara: Pegem A Publishing. [in Turkish]

Feeney, S., & Moravcik, E. (1987). *Aesthetic development in early childhood*. Columbus: Merrill Publishing. [in English]

Gülyüz, S. (2021). Türkiye ve Güney Kore sanat eğitimi öğretim programlarının karşılaştırılması [A comparative study of art education curricula in Turkey and South Korea]. Master’s thesis, Necmettin Erbakan University. [in Turkish]

Hurwitz, A., & Day, M. (1995). *Children and their Art: Art Education for Elementary and Middle Schools*. Harcourt Brace College Publishers. [in English]

Karamişe, E. (2016). Türkiye ve Kanada İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması Olarak İncelenmesi [A comparative study of elementary visual arts curricula in Turkey and Canada]. Master’s thesis, Bartın University, 16–17. [in Turkish]

Kavcar, C. (1986). *Gençliğin Daha iyi Eğitimi*. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları. [in Turkish]

Ministry of National Education (MEB). (2018). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı (9, 10, 11, ve 12 sınıflar)* [Visual Arts Course Curriculum (Grades 9, 10, 11, and 12)]. Ankara: Ministry of National Education. [in Turkish]

Paniok, T. V., Kandelaki, T. V., Chyrkina, V. V., Breslavets, D. O., & Hlushych, L. O. (2021). *Vplyv ukrayins'koyi shkoly mystetvoznavstva na formuvannya khudozhno-estetychnykh zasad u konteksti mystets'koyi osvity KhNPU imeni H.S. Skovorody* [The influence of the Ukrainian school of art studies on the formation of artistic and aesthetic foundations in the context of art education at H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University]. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/17062> [in Ukrainian]

Rogan, J., & Aldous, C. (2005). Relationships between the constructs of a theory of curriculum implementation. *Journal of Research in Science Teaching*, 313-336. <https://doi.org/10.1002/tea.20054> [in English]

San, I. (1987). Sanat eğitiminin işlevi [The function of art education]. *Education and Science*, 11(63), 15–22. [in Turkish]

Stirker, S. (2005). *Cocuklarda Sanat Eğitimi* [Art Education in Children] (A. Akın, Trans.). Istanbul: Epsilon Publishing. [in Turkish]

Tatlı, S., & Adıgüzel, O. (2012). Türkiye’deki lisansüstü karşılaştırmalı eğitim tezlerinin çok boyutlu incelemesi [A multidimensional analysis of postgraduate theses on comparative education in Turkey]. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 12(2), 143–150. [in Turkish]

Tuna, S. (2020). Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerindeki Ortaokul Görsel Sanatlar Ders Programlarının Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi [A Comparative Evaluation of Middle School Visual Arts Curricula in Turkey and Some European Countries] (Doctoral dissertation, Ankara University). [in Turkish]

Verkhovna Rada of Ukraine. (Legislation of Ukraine. Law on Complete General Secondary Education. Official Bulletin of the Verkhovna Rada (OBVR), 2020, No. 31, Article 226). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>. [in Ukrainian]

Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. *Mystetstvo (Riven standartu) Navchal'na prohrama dlya 10–11 klasiv* [Ministry of Education and Science of Ukraine. Art (Standard Level) Curriculum for Grades 10–11]. <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/mistecztvo-snandart.docx>. [in Ukrainian]

Yüksel, İ., & Sağlam, M. (2012). Eğitim program değerlendirme [Curriculum Evaluation]. Ankara: Pegem A Publishing. [in Turkish]

Yılmaz. (2011). Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi [Art Education and Visual Arts Teaching]. (Eds. A. Alakuş & L. Mercin). Ankara: Pegem Publishing. [in Turkish]

Danylov, V. V. (2023). *Mystets'ka osvita kharkivshchyny: stanovlennya ta rozvytok* [Art education in the Kharkiv region: formation and development]. *Prohrama VII Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi dlya molodykh naukovtsiv 25 travnya 2023 roku*. Nizhyn'skyy derzhavnyy universytet imeni Mykoly Hoholya. <https://salo.li/1834cb1> [in Ukrainian]

Надійшла до редакції / Received: 12.05.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

© **Küpeli Ali Ertuğrul**

Associate Professor, Department of Art Education, Gazi University, Faculty of Education

Ankara, Turkey

email: aliertugrulkupeli@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3485-8489>

© **Anvarova Arzu**

Master's student Institute of Educational Sciences, Gazi University

Ankara, Turkey

email: anvarova2203@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4999-8989>

COMPARATIVE STUDY OF VISUAL ARTS CURRICULA FOR SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE AND TURKEY

This article presents a comparative analysis of visual arts curricula in secondary education institutions in Ukraine and Turkey. The curricula of both countries are examined in terms of objectives, content, teaching-learning processes, and assessment systems. The study employs George Bereday's four-stage model of comparative education alongside descriptive analysis. The findings reveal that Turkey's curriculum emphasizes practical skills and the preservation of cultural heritage, while Ukraine's program is based on theoretical foundations and aligns with a European-centered approach. Significant differences are also identified in the organization of instructional processes and assessment methods. The study highlights that art education is not limited to the development of technical skills but is a holistic system that fosters cultural identity and aesthetic sensitivity in individuals.

Object. The purpose of this study is to conduct a comparative analysis of the visual arts curricula in general secondary education institutions in Ukraine and Turkey. The study aims to identify the key goals, content structure, learning outcomes, and assessment strategies of both countries' art education systems within their cultural, social, and political contexts.

Methods. The research is based on George Bereday's four-stage model of comparative pedagogy and descriptive analysis. The content of the curricula is examined across components such as learning goals, competencies, educational processes, and evaluation methods (Bereday, 1964).

Results. The Ukrainian curriculum is characterized by a holistic, interdisciplinary, and value-oriented approach, emphasizing cultural identity, critical thinking, and personal expression through art. In contrast, the Turkish curriculum is structured, discipline-based, and focused on the transmission of technical skills and cultural heritage. While both countries' programs highlight creativity and aesthetic sensitivity, their philosophical foundations and pedagogical priorities differ significantly. Ukraine favors emotional and ethical dimensions, whereas Turkey emphasizes measurable outcomes and artistic production.

Conclusions. The study reveals that both curricula reflect their respective educational philosophies and cultural priorities. Turkish art education aims to preserve national culture and develop practical skills, while Ukrainian art education promotes personal development, intercultural awareness, and social sensitivity. These findings may serve as a foundation for future educational reforms and policy development aimed at balancing creativity, technical competence, and cultural relevance.

Keywords: Art education, comparative pedagogy, secondary education, Ukraine, Turkey.

© **Самулінас Станіслав**

здобувач другого (освітньо-професійного) рівня вищої освіти зі спеціальності 022 Дизайн ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Харків, Україна

email: samulinas@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0000-0391-6186>

© **Житеньова Наталя**

доктор педагогічних наук, професор кафедри дизайну ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Харків, Україна

email: melennaznv@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3083-1070>

ІННОВАЦІЇ В UI/UX-ДИЗАЙНІ ЯК КЛЮЧ ДО УСПІШНОГО ПРОСУВАННЯ ВЕБРЕСУРСІВ

У статті проведено комплексний аналіз впливу інноваційних трендів у сфері UI/UX-дизайну на ефективність просування вебресурсів у сучасному цифровому середовищі. Встановлено тісний взаємозв'язок між якістю інтерфейсних рішень, поведінковими показниками користувачів (такими як показник відмов, глибина перегляду, рівень залученості) та результативністю SEO-просування. Розглянуто ключові тенденції сучасного дизайну інтерфейсів: мінімалізм, інтерактивність, адаптивність, інклюзивність, персоналізація, використання 3D-елементів, анімаційних ефектів та новітніх технологій, зокрема на основі штучного інтелекту. Окреслено значення системного підходу до впровадження UI/UX-інновацій, що забезпечує не лише зростання зручності користування, але й сприяє підвищенню бізнес-результатів. Визначено ефективні інструменти для впровадження таких рішень, а також охарактеризовано виклики, з якими стикаються дизайнери та розробники у процесі впровадження інновацій. Перспективи подальших досліджень пов'язано з вивченням впливу персоналізованих, адаптивних та емоційно орієнтованих інтерфейсів на якість цифрового досвіду користувачів та конкурентоспроможність вебресурсів.

Ключові слова: UI/UX-дизайн, інновації, вебресурси, користувацький досвід, SEO-просування, мікроанімація, VR/AR, адаптивний дизайн, персоналізація

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний цифровий простір постійно еволюціонує, створюючи нові виклики та можливості для вебресурсів, які прагнуть залучити та утримати увагу користувачів. Однією з ключових умов успішності вебсайтів є якісний UI/UX-дизайн, що визначає користувацький досвід та взаємодію із інтерфейсом. Незважаючи на зростаючий інтерес до зазначеної тематики, наукові дослідження, присвячені впливу інноваційного UI/UX-дизайну на ефективність просування вебресурсів, залишаються фраг-

ментарними та недостатньо систематизованими. Такі аспекти підкреслюють теоретичну та практичну значущість обраної проблематики, актуальність якої визначається необхідністю комплексного аналізу сучасних трендів UI/UX-дизайну та їх впливу на просування вебресурсів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. UI/UX-дизайн є одним із ключових ч

<https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2022.100416> [in English]

Hussain, I., Cakir, O., & Candeger, U. (2018). Social media as a learning technology for university students. *International Journal of Instruction*, 11(2), 281–296. <https://doi.org/10.12973/iji.2018.11219a> [in English]

Kolesnikova, I. V. (2020). Digitalization of the educational process in the institution of postgraduate pedagogical education. *Naukovy chasopys national pedagogical dragomanov university. Series 5. Pedagogical sciences: realias and perspectives*, (78), 117-120. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.78.25> [in Ukrainian]

Maslova, O. Yudenkova, O. Honcharova, I. (2023). Gadgets as a means of innovative development of the educational process in the conditions of establishing digital pedagogy. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 59(2), 308-314. https://www.aphn-journal.in.ua/archive/59_2023/part_2/46.pdf [in Ukrainian]

Pinchuk, O. P. (2022). Tsyfrovi tekhnolohii yak osnova innovatsii v suchasni osviti [Digital technologies as the basis for innovation in modern education]. *Informatsiino-resursne zabezpechennia osvithnoho protsesu v umovakh dydzhytalizatsii suspilstva: zb. materialiv 2 Mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, 10 lystop. Kyiv, Nauk.-metod. tsentr VFPO, 5–8. <https://lib.iitta.gov.ua/733385/> [in Ukrainian]

Richter, E., Carpenter, J. P., Meyer, A., & Richter, D. (2022). Instagram as a platform for teacher collaboration and digital social support. *Computers and Education*, (190). <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104624> [in English]

Sachaniuk-Kavets'ka, N. V., Maiatina, N. V., Novak, O. M. (2021). Digital pedagogy in the context of improving the quality of educational services. *Naukovy chasopys National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical sciences: realias and perspectives*, 80(2), 131-135. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.2.27> [in Ukrainian]

Samaniego, J., Rivera, A.C., Vascenez, S., Viteri, C., Espinoza, L., Dominguez, K. (2020). Instagram, does it generate learning in the classroom? 14TH international technology, education and development conference (INTED2020), 6424-6431 [in English]

Shlenova, M. (2025). Innovative teaching methods for future specialists in library, information, and archival studies. *Molod i rynek*, 3(325), 121-127. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.326148> [in English]

Vlasova, O. I., Semychenko, V. A., Pashchenko, S.Iu., & Nevidoma, Ya. H. (2015). *Psykhologhiia vyshchoi shkoly: pidruchnyk* [Psychology of higher education: textbook]. Kyiv, «Kyivskyi universytet», 405 p. <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/vlasovoyi-o.-i.-2015-psyhologiya-vyshhoyi-shkoly.pdf> [in Ukrainian]

Надійшла до редакції / Received: 13.05.2025
Рекомендовано до друку / Accepted: 23.06.2025

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2025.6.01.10>

© Шленова Марина

кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри документознавства та української мови, Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»

Харків, Україна

email: m.shleneva@khai.edu

<https://orcid.org/0000-0003-4297-6872>

**INSTAGRAM ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ
ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ З БІБЛІОТЕЧНОЇ, ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ**

У статті розглядається Instagram як інноваційний інструмент для розробки освітніх ресурсів з метою підготовки майбутніх фахівців з бібліотечної, інформаційної та архівної справи у закладах вищої технічної освіти у контексті цифровізації освіти. Використовуючи свої функціональні можливості, такі як Stories, Reels, інфографіка та інтерактивні опитування, Instagram сприяє створенню візуально орієнтованого інтерактивного контенту, що сприяє розвитку професійних компетентностей, включаючи візуальну грамотність, медіакомунікацію, критичне мислення та креативність.

Платформа відповідає принципам інтегрованого, компетентнісного та орієнтованого на студента навчання, адаптуючи освітній процес до цифрових уподобань покоління Z, для якого соціальні медіа є невід'ємною частиною повсякденного життя. У дослідженні аналізується інтеграція Instagram у професійну підготовку, оцінюється його вплив на мотивацію студентів, цифрову грамотність та креативність, а також надаються рекомендації щодо створення спеціалізованих освітніх акаунтів як віртуальних навчальних середовищ.

Особлива увага приділяється етичним та психосоціальним аспектам, включаючи цифрову залежність, конфіденційність даних та необхідність методологічної підготовки для забезпечення ефективного використання Instagram викладачами. Завдяки підтримці асинхронного навчання, усуненню часових і просторових бар'єрів, а також можливості використання ігрових підходів (наприклад, вікторин і квестів) та розробки цифрових портфоліо, Instagram є особливо актуальним для дистанційних і змішаних форматів навчання.

У статті підкреслюється педагогічна цінність Instagram, пропонуються інноваційні підходи до навчання, що відповідають вимогам цифрової економіки та сучасного ринку праці. Майбутні напрямки досліджень включають розробку дидакти

